

Toekomstige demografische ontwikkelingen in Noord Nederland

Karen Haandrikman
Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen
Rijksuniversiteit Groningen

Platformbijeenkomst Aedes Fryslân
20 april 2006

Bevolgingskrimp?

- ‘Krimp is blinde vlek bij politici en bestuurders’ (Volkskrant, 15 maart 2006)
- ‘Bevolking Groningen en Drenthe neemt in hoog tempo af’ (Dagblad van het Noorden, 16 maart 2006)
- Bron: “Structurele bevolgingsdaling – een urgente nieuwe invalshoek voor beleidsmakers”, Derks et al., Univ. Maastricht

Reacties

- ‘Bouwstop is niet verstandig’, Frank van Dam & Dorien Manting, Ruimtelijk Planbureau
- Artikel “Een lege periferie door Derks”, Van Dijk & Pellenbarg, te verschijnen in *Rooilijn*
- Rapport “Noordelijke Arbeidsmarkt Verkenning 2006”, Broersma, Stelder & Van Dijk, 2006

Inhoud

Nederland / Noorden / Fryslân:

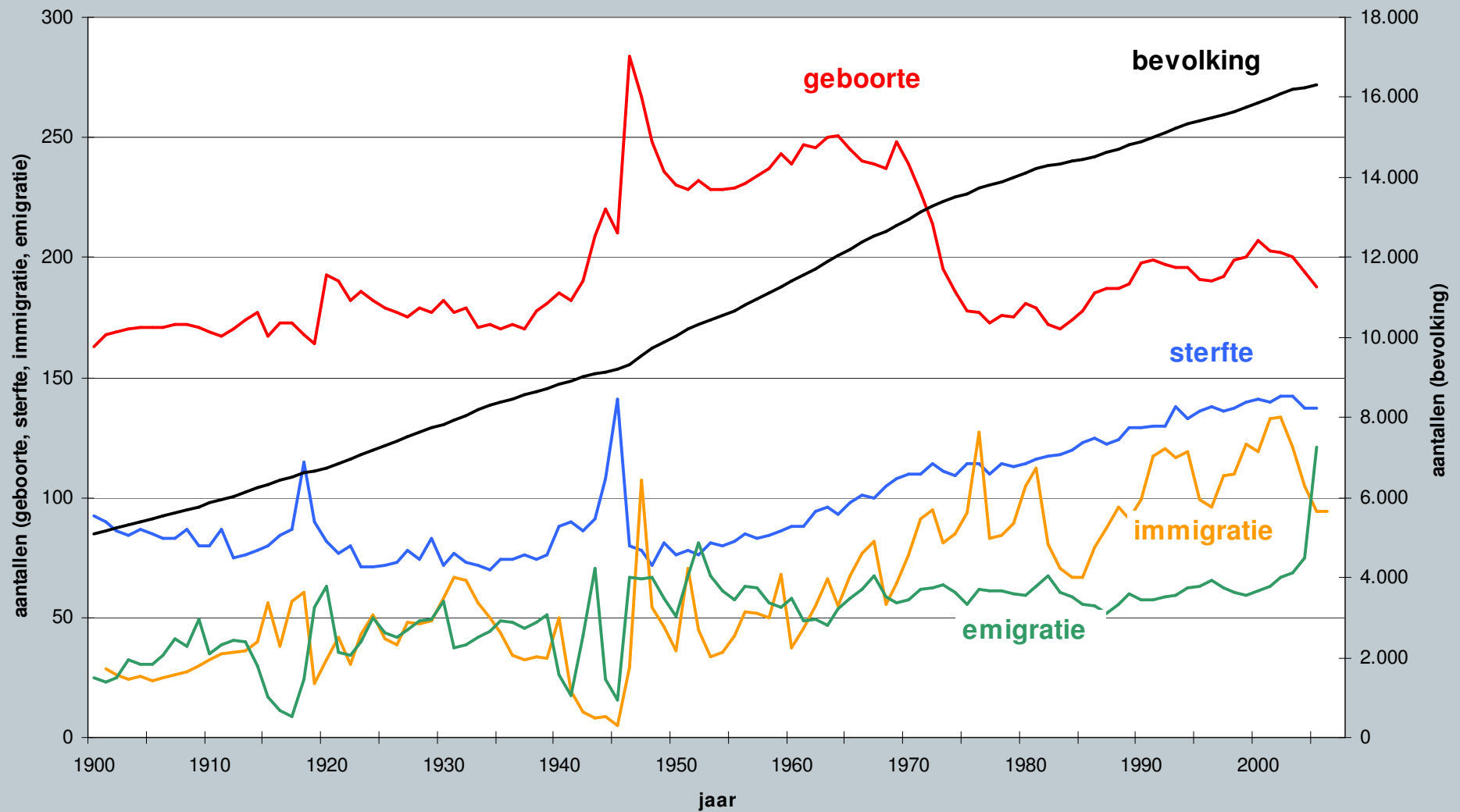
Feiten

- Bevolking & bevolkingsgroei
- Huishoudens

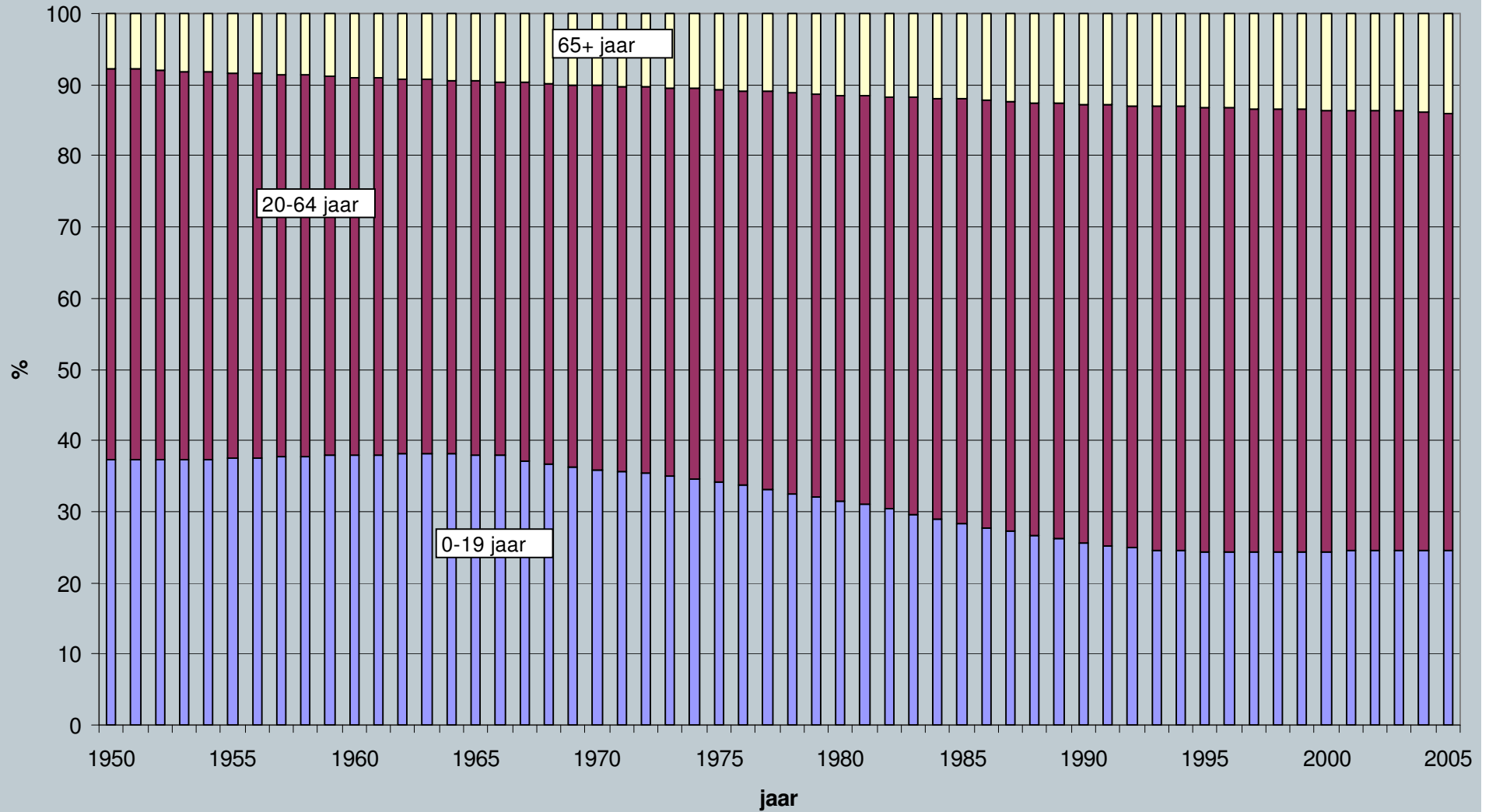
Toekomst

- Bevolking
- Vergrijzing
- Huishoudens / woningbehoefte

Ontwikkeling van de bevolking & componenten van bevolkingsgroei, NL (*1000)

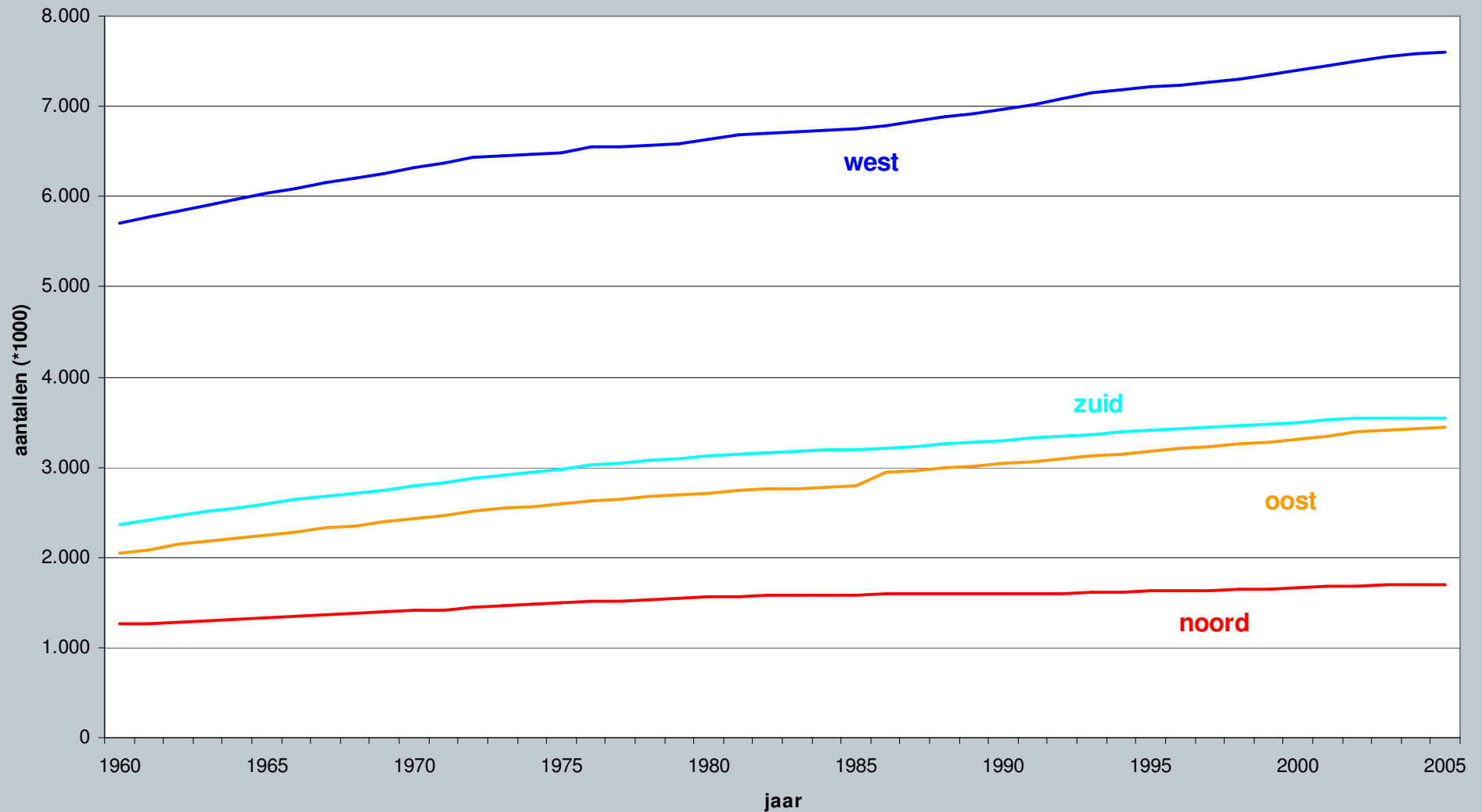
Leeftijdsstructuur NL (%)

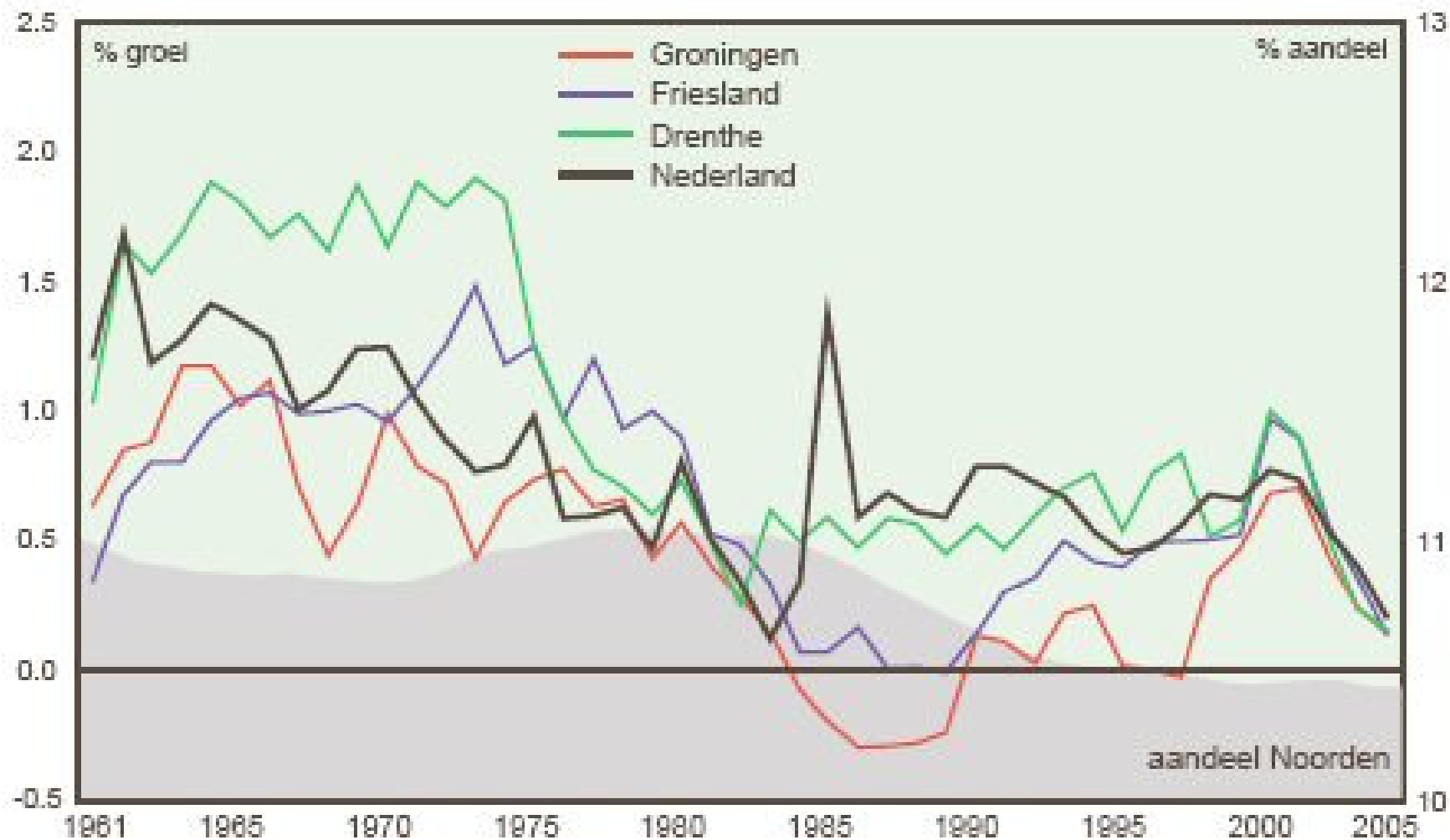
Oorzaken vergrijzing

- Minder kinderen geboren in afgelopen decennia
- Mensen leven langer
- Babyboom

Ontwikkeling van de bevolking per landsdeel

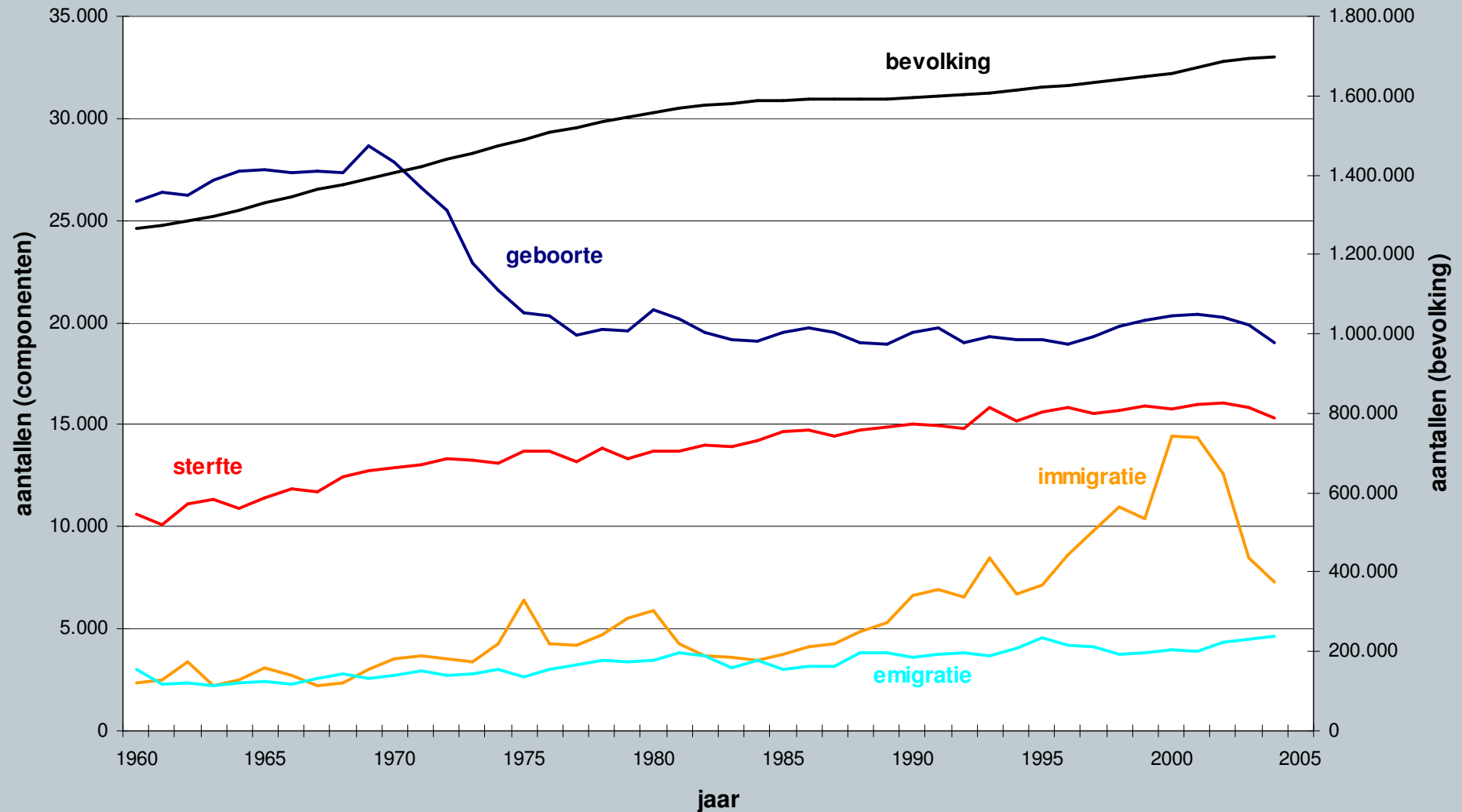

Bevolkingsgroei Noorden, 1961-2005

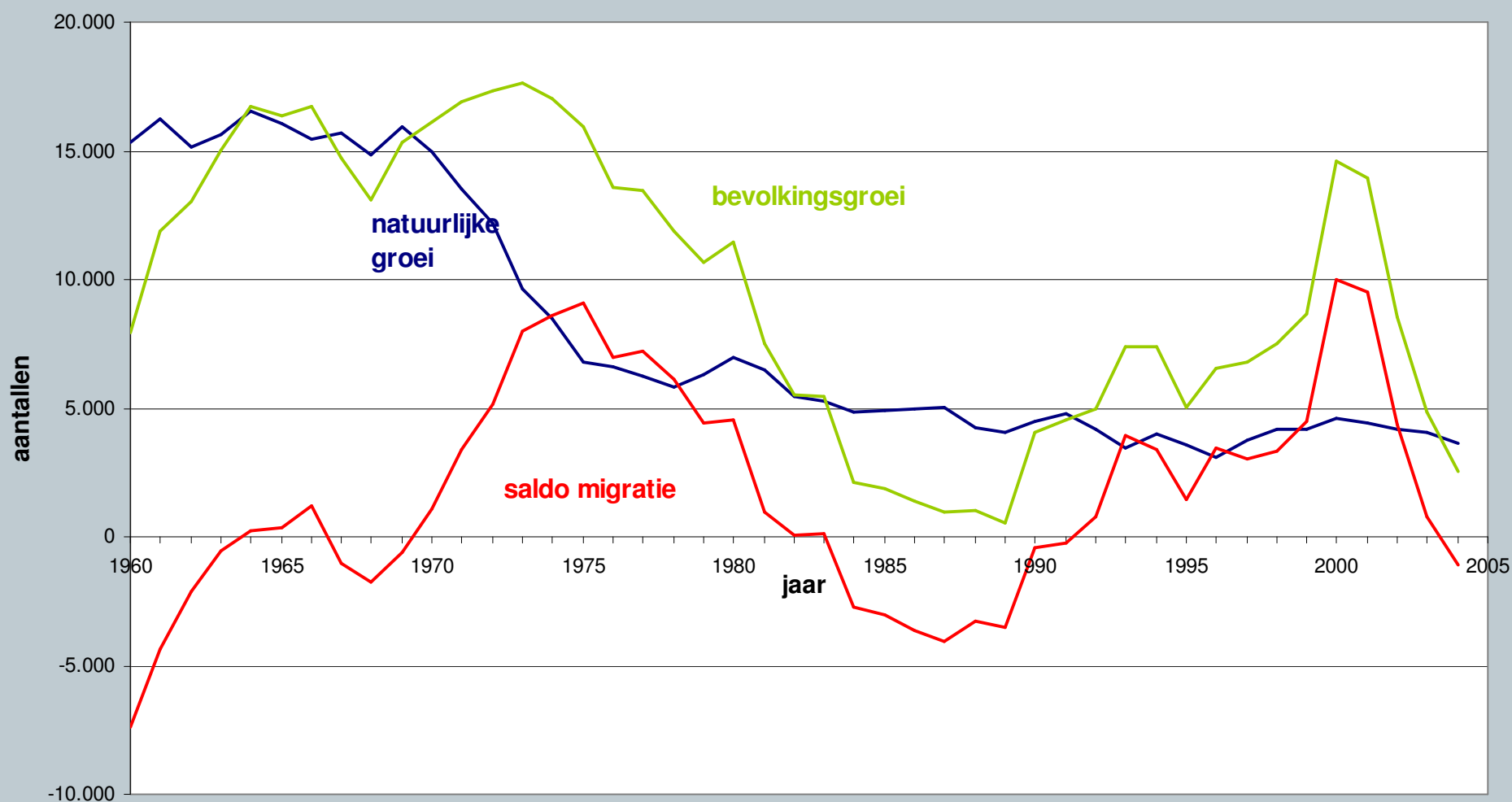
Uit: Noordelijke Arbeidsmarkt Verkenning 2006

Componenten van bevolkingsgroei voor het Noorden

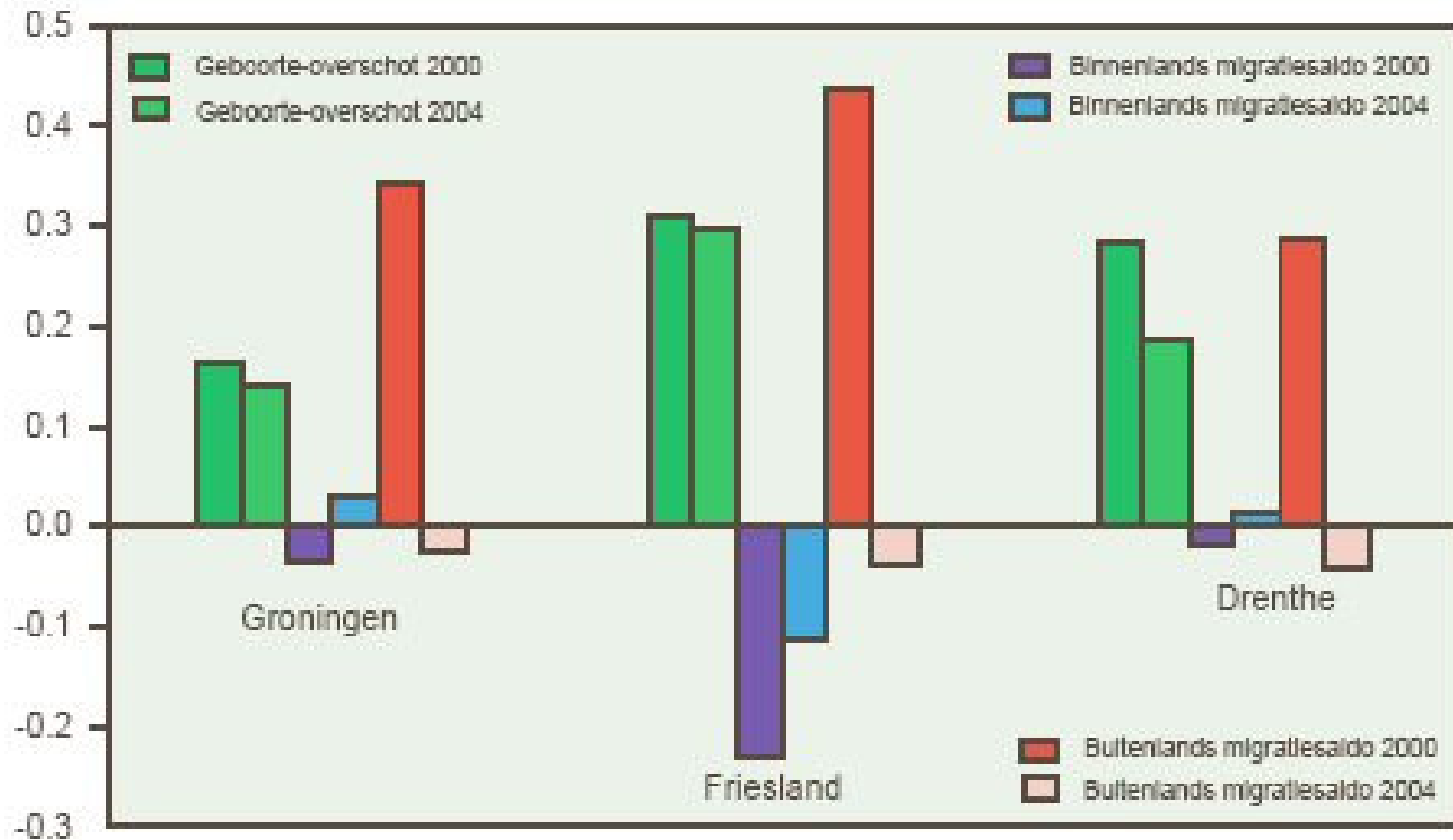
Bron data: CBS

Bevolkingsgroei in het Noorden

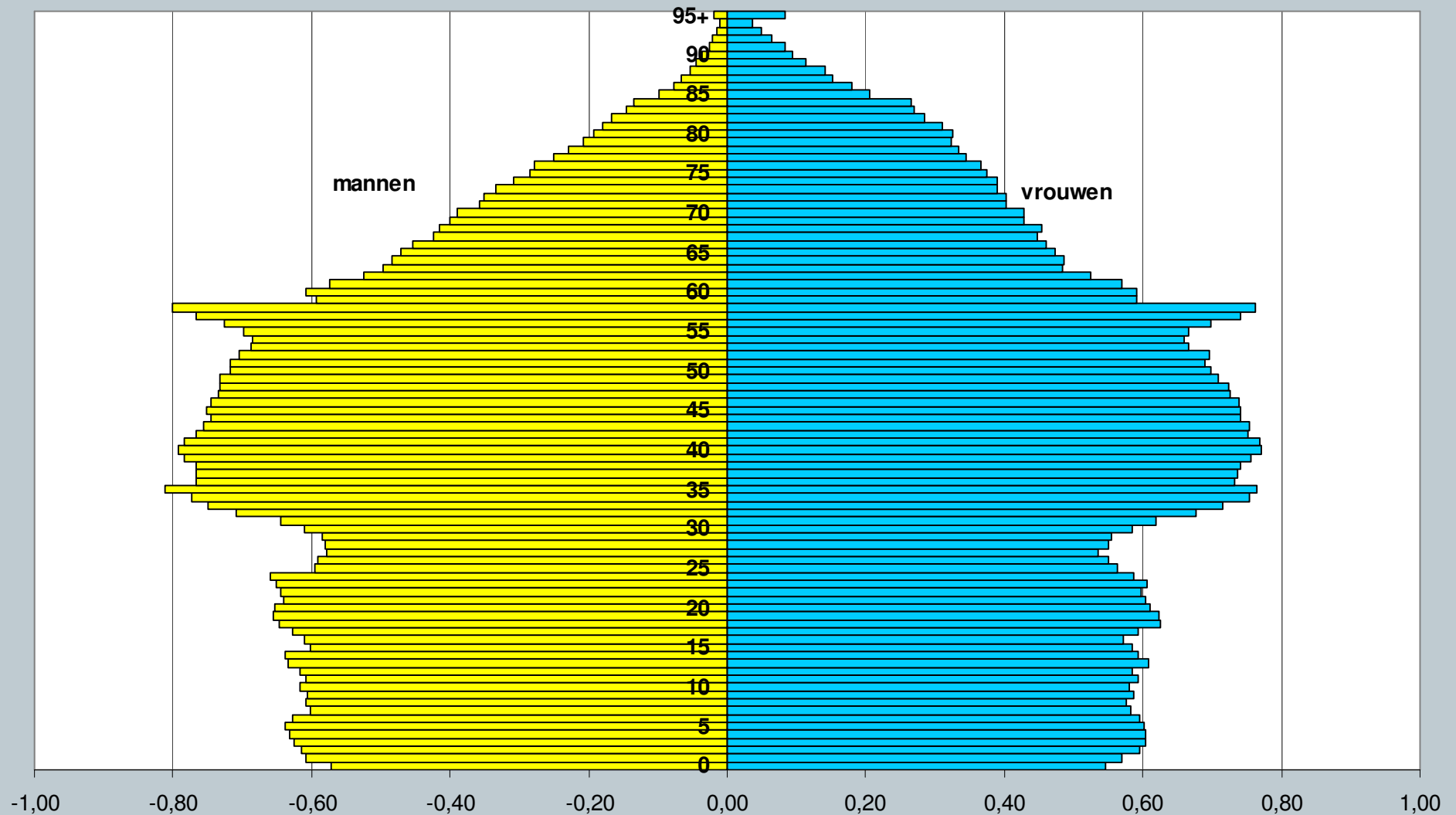
Bron data: CBS

Componenten van bevolkingsgroei 2000-2004

Uit: Noordelijke Arbeidsmarkt Verkenning 2006

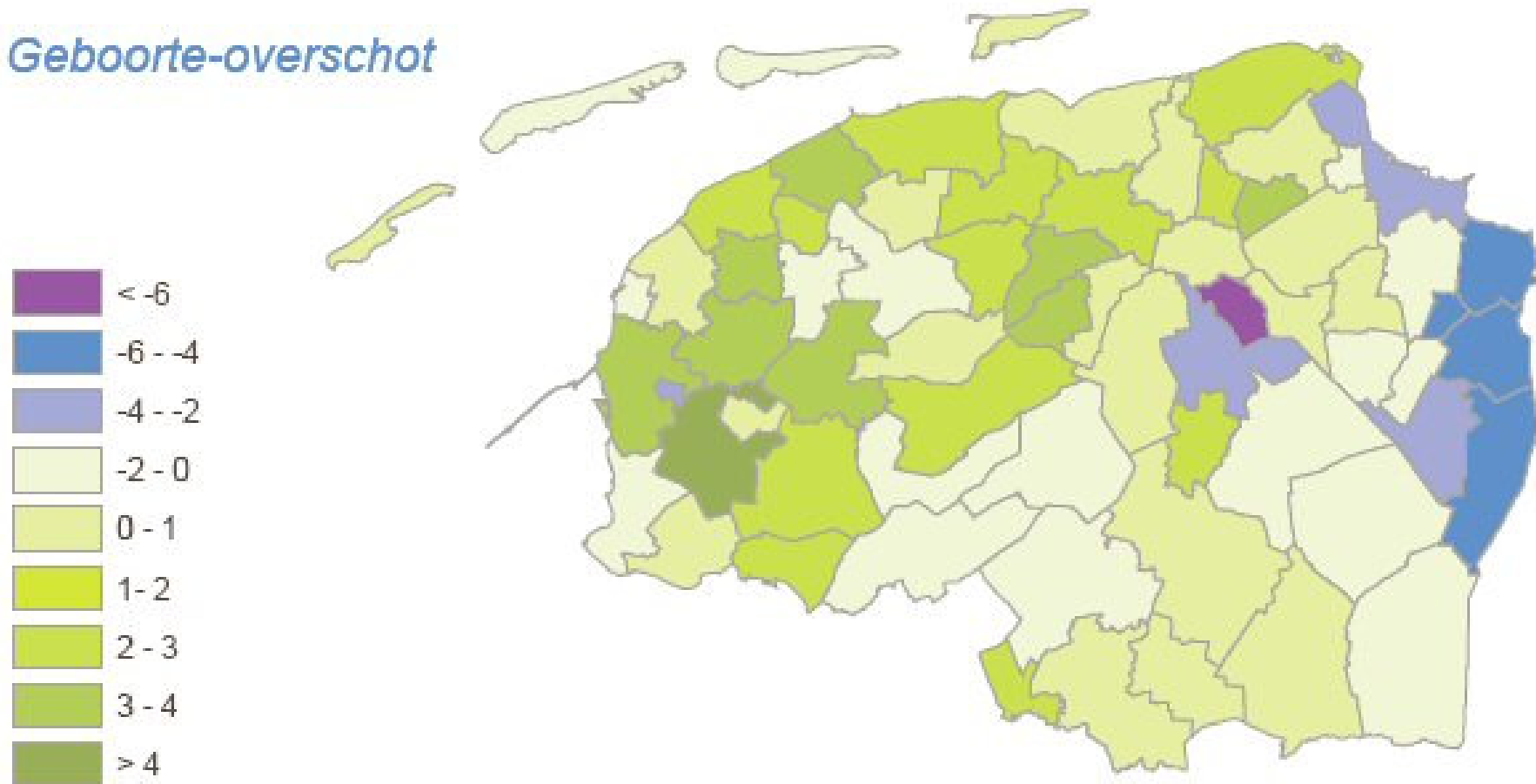
Leeftijdsstructuur Noorden, 2005 (%)

Bron data: CBS

Geboorte-overschot naar gemeente, 2000-2005

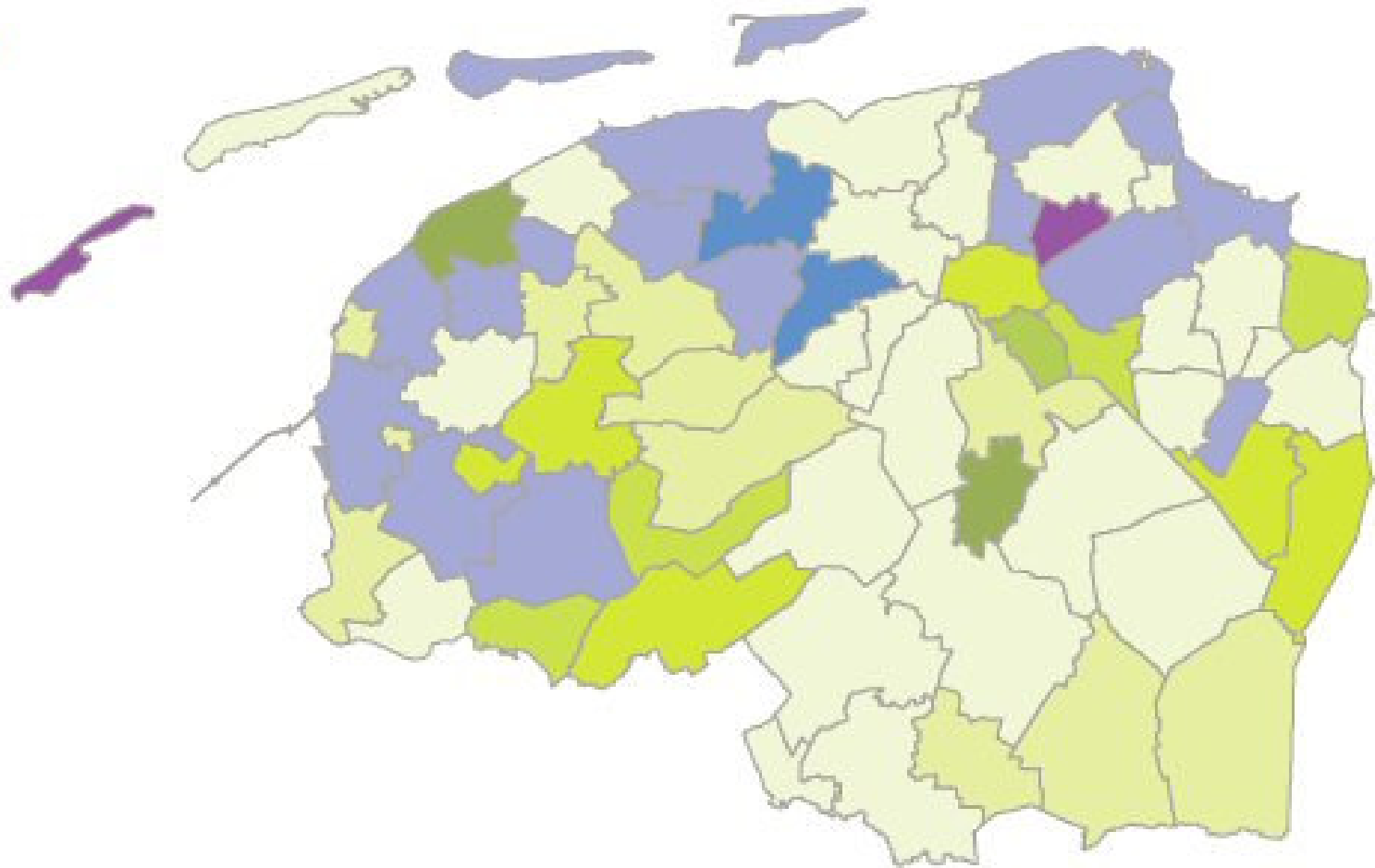
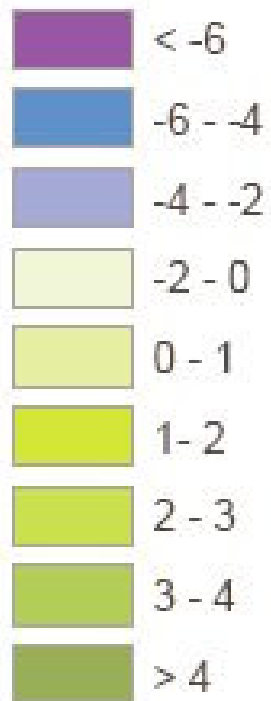
Geboorte-overschot

Uit: Noordelijke Arbeidsmarkt Verkenning 2006

Binnenlands migratiesaldo naar gemeente, 2000-2005

Migratiesaldo

Huishoudens in Nederland

- 7,1 miljoen huishoudens in Nederland
  - $\pm 1/3$ éénpersoonshuishoudens (2,5 miljoen)
  - $\pm 1/3$ samenwonende paren zonder kinderen (2,1 miljoen)
  - $\pm 1/3$ samenwonende paren met kinderen (2,1 miljoen)
  - $\pm 1/16$ eenouderhuishoudens (400 duizend)
- => 2.4 miljoen huishoudens met kinderen

(1.1.2005)

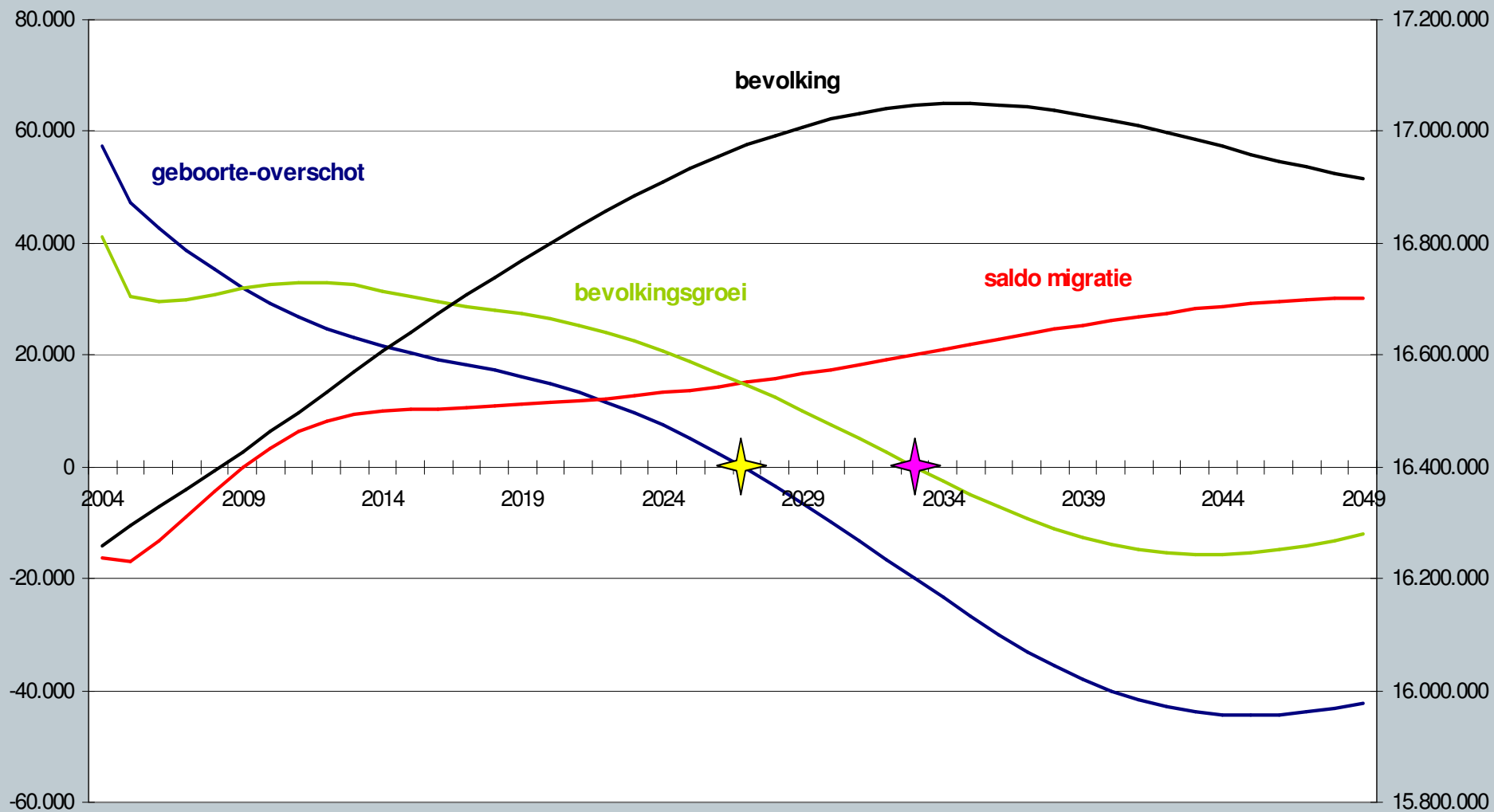
Huishoudens in het Noorden

- 722.000 huishoudens in het Noorden (10,5 % van NL)
  - $\pm 1/3$ éénpersoonshuishoudens (250.000)
  - $\pm 1/3$ samenwonende paren zonder kinderen (230.000)
  - $\pm 1/3$ samenwonende paren met kinderen (215.000)
  - $\pm 1/16$ éénouderhuishoudens (40 duizend)
- => 445 duizend huishoudens met kinderen

De toekomst

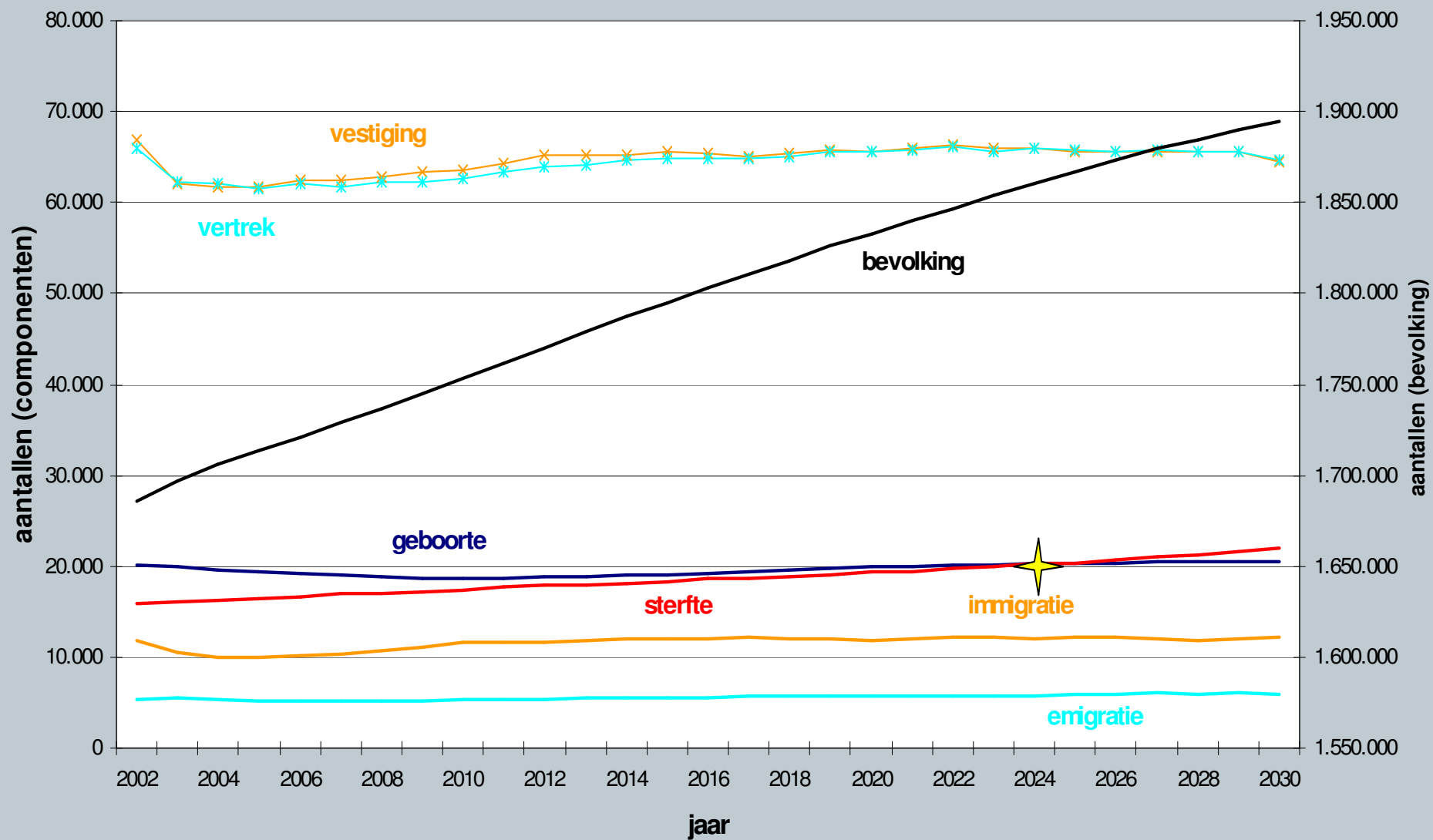
- Bevolkingsvooruitberekeningen van het CBS & Ruimtelijk Planbureau (2003 & 2005)
- Werkwijze: uitgangspunt is nationale prognose
- Combinatie met migratiekansen gemeenten en regionale verschillen in geboorte- en sterftekansen
- Binnenlandse verhuizingen
- Relatie gemeentelijke woningmarkt en vestigingspatronen

Nederland, 2004-2050

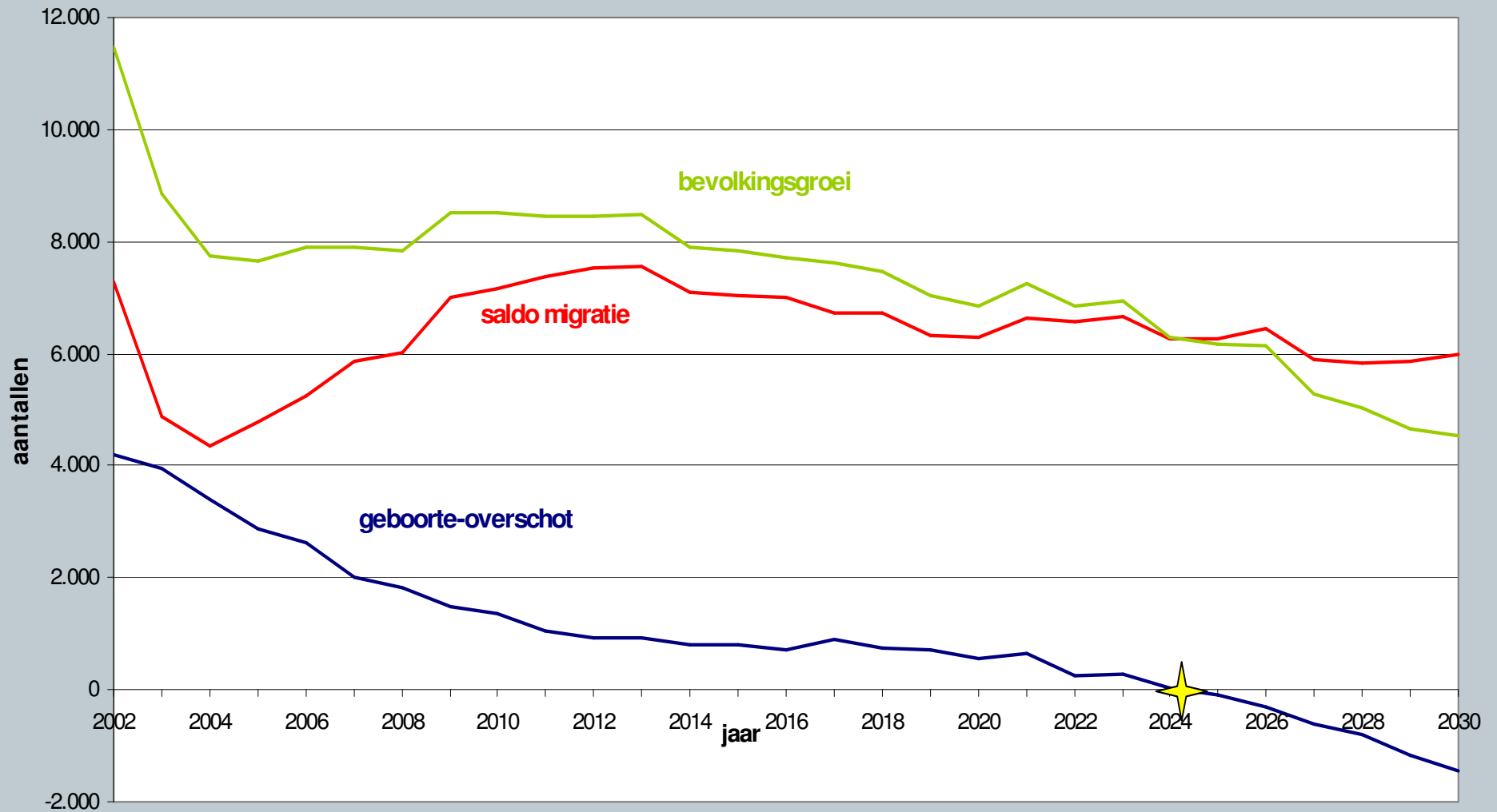
Volgens CBS bevolkingsprognose 2004-2050. Deze figuur: 2004 waargenomen

Noorden, 2002-2030

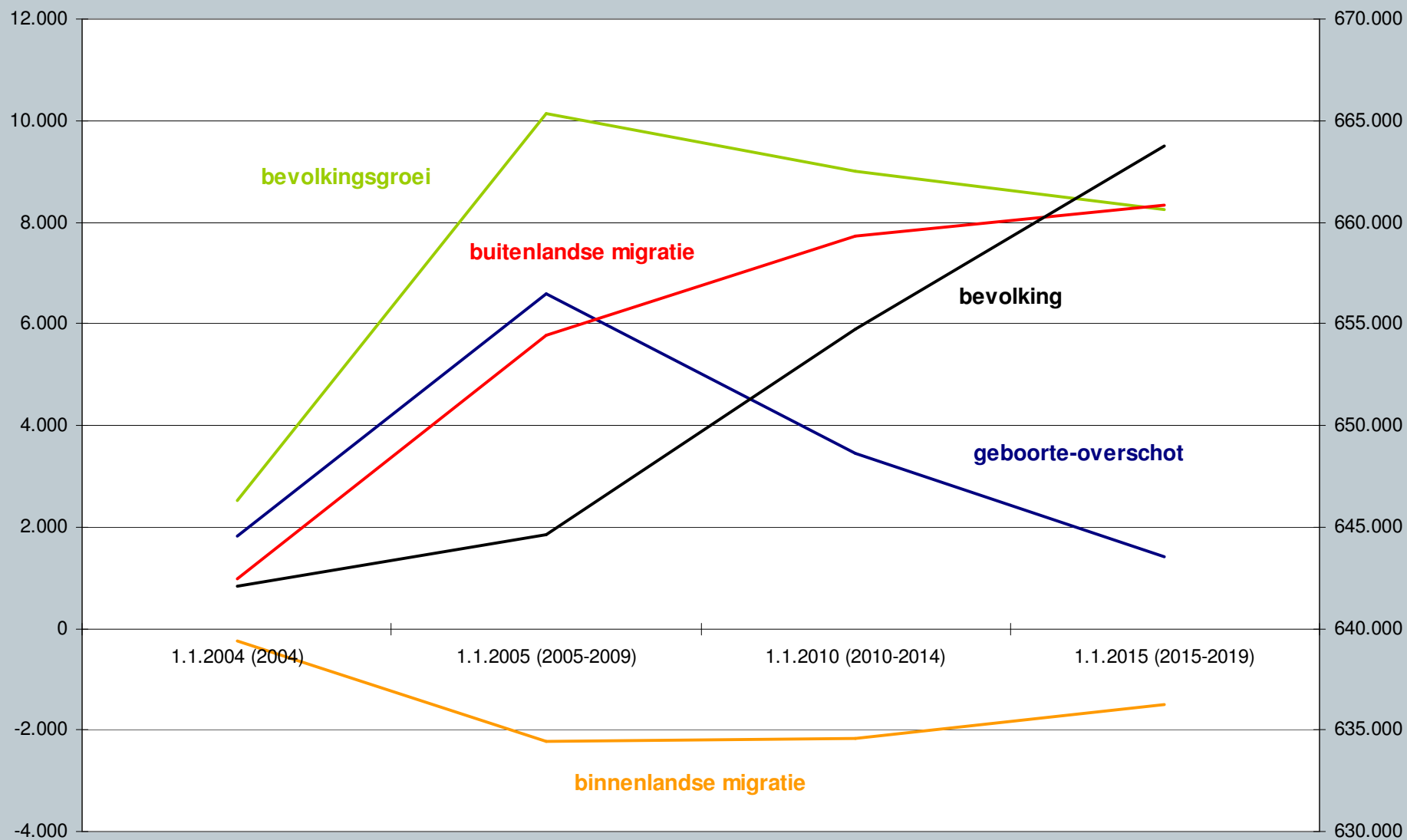
Bron data: Primos prognose 2003

Bevolkingsgroei in het Noorden, 2002-2030

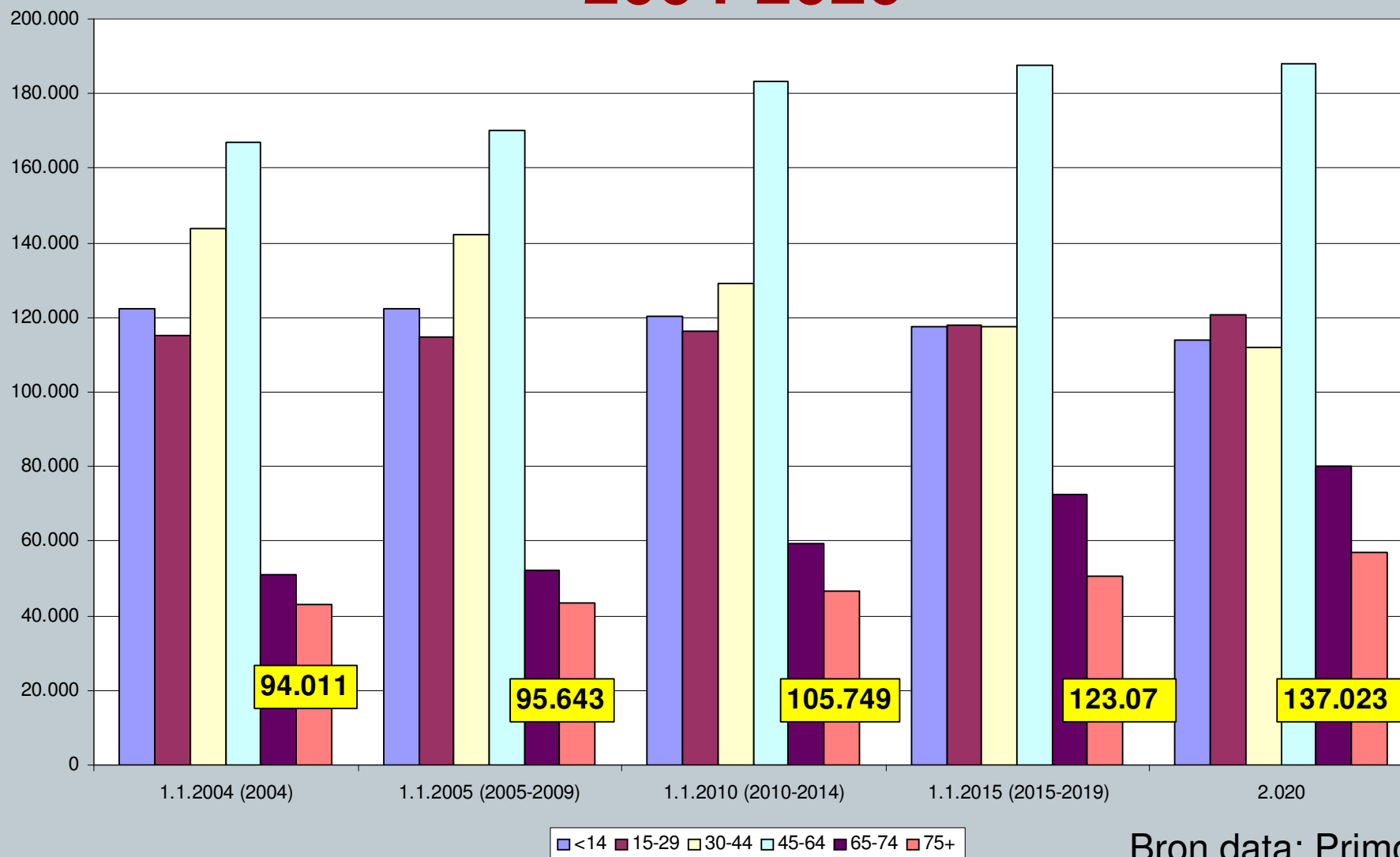
Bron data: Primos prognose 2003

Bevolkingsgroei in Fryslân, 2004-2020

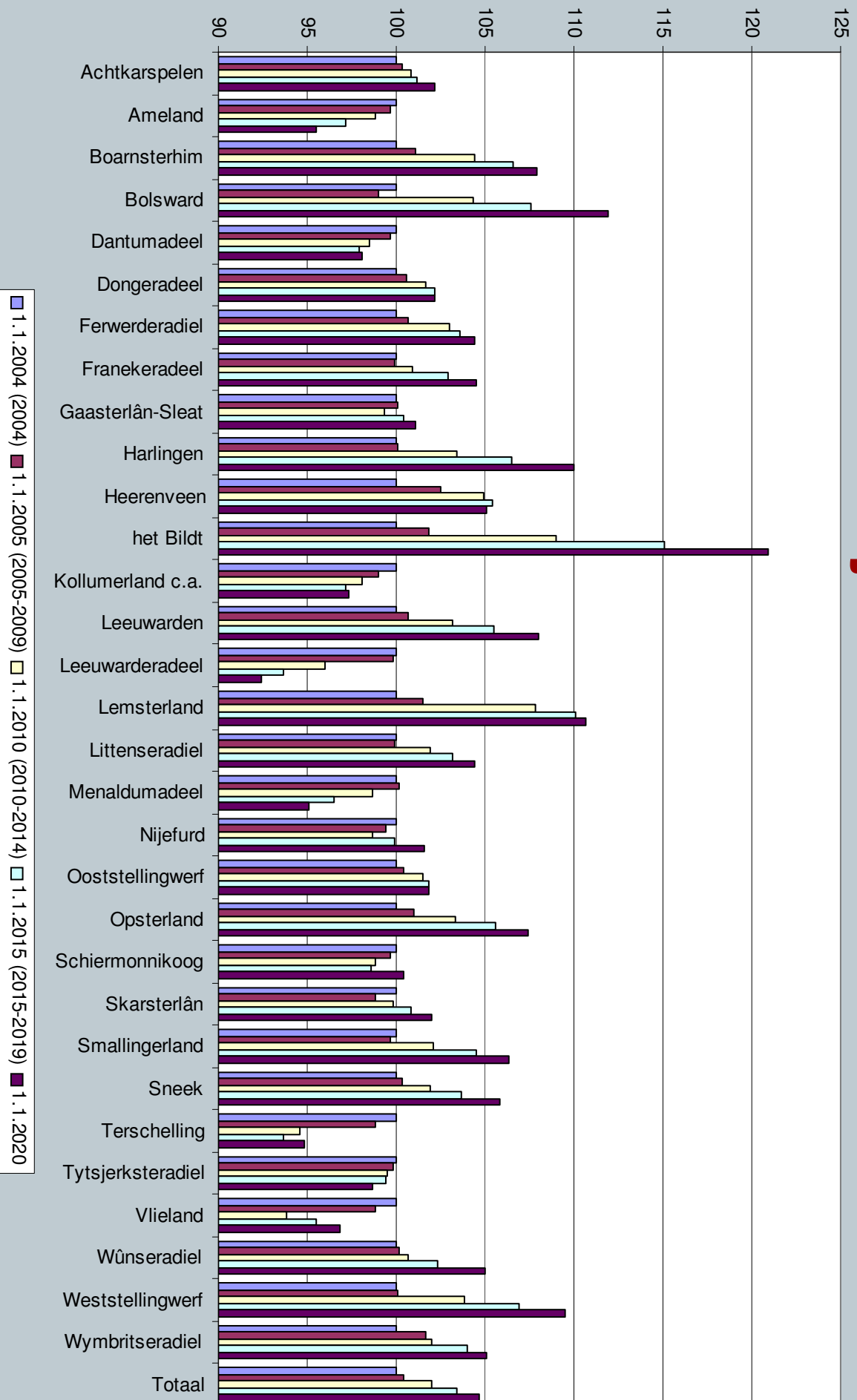
Bron data: Primos prognose 2005

Bevolking naar leeftijd, Fryslân, 2004-2020

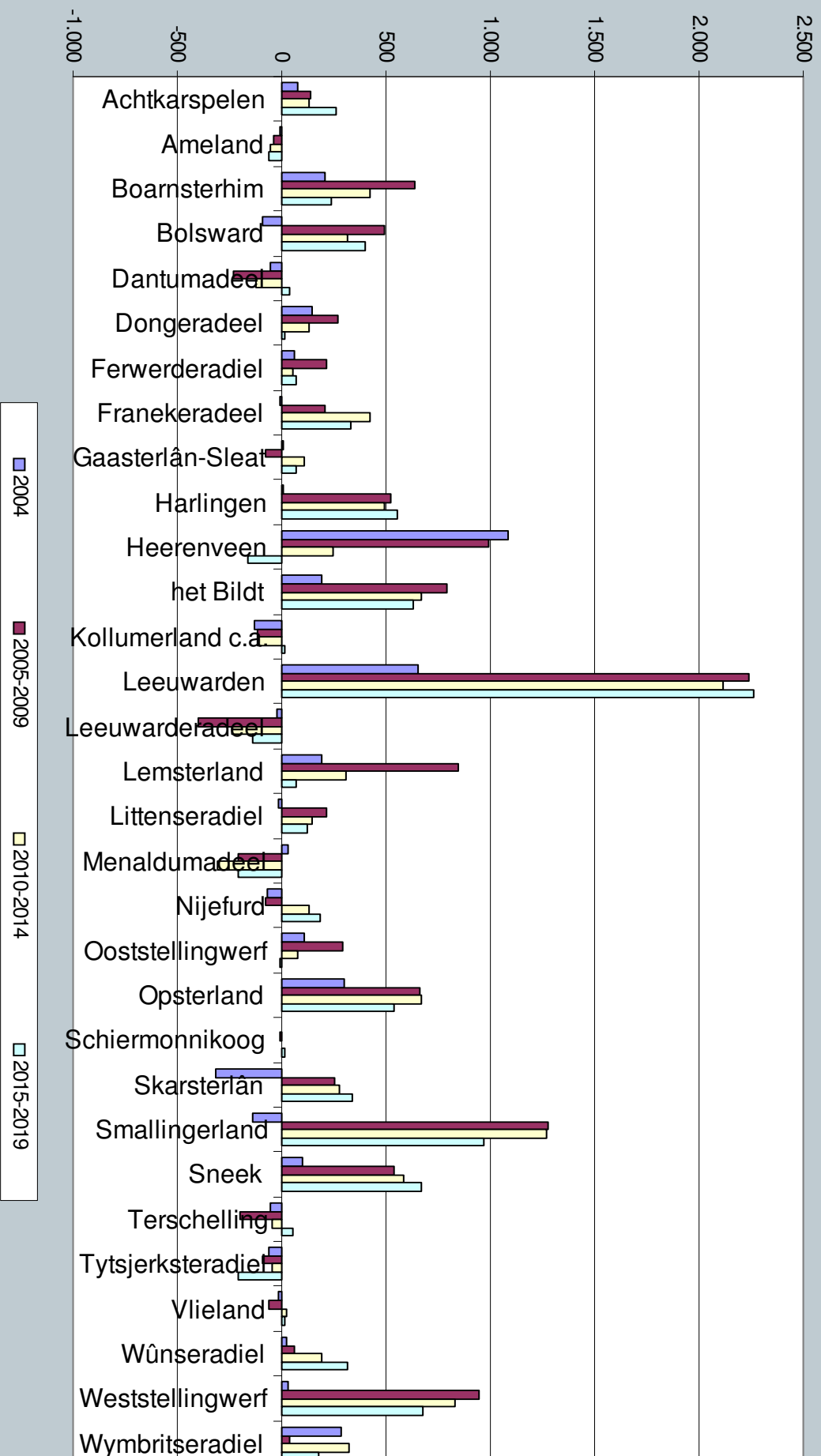

Bron data: Primos
prognose 2005

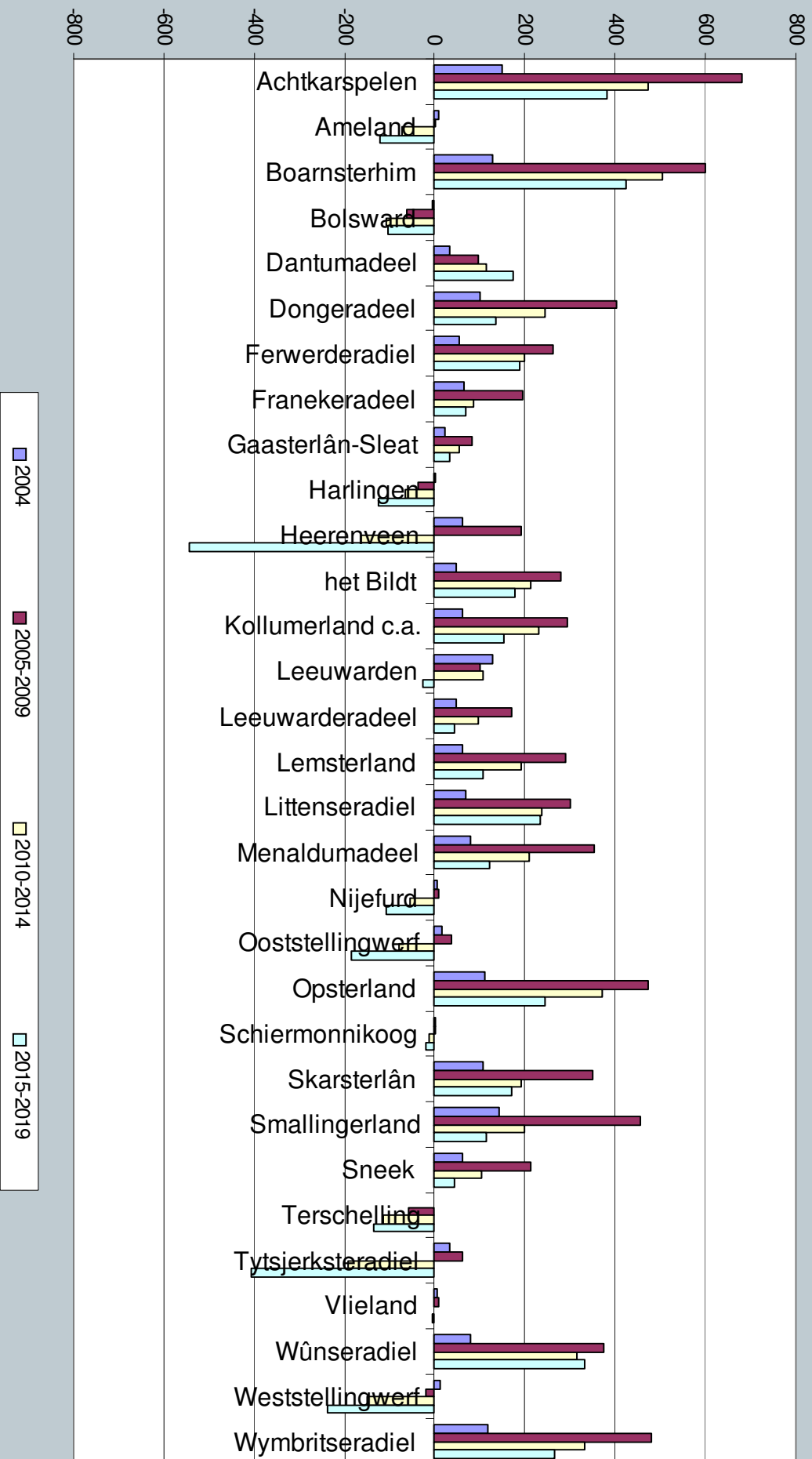
Bevolkingsgroei gemeenten, indexcijfers t.o.v. 2004

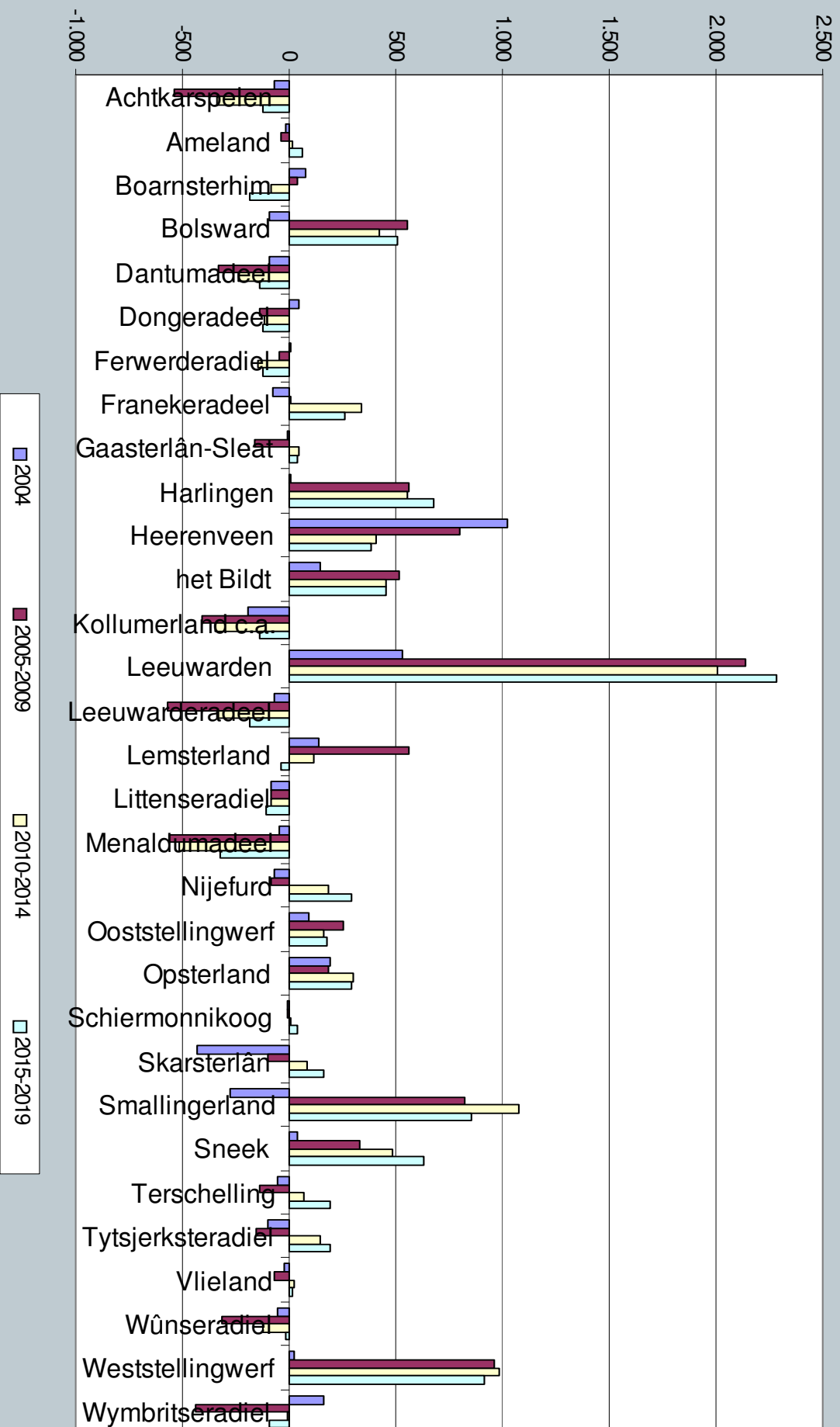
Bevolkingsgroei per gemeente, 2004-2020

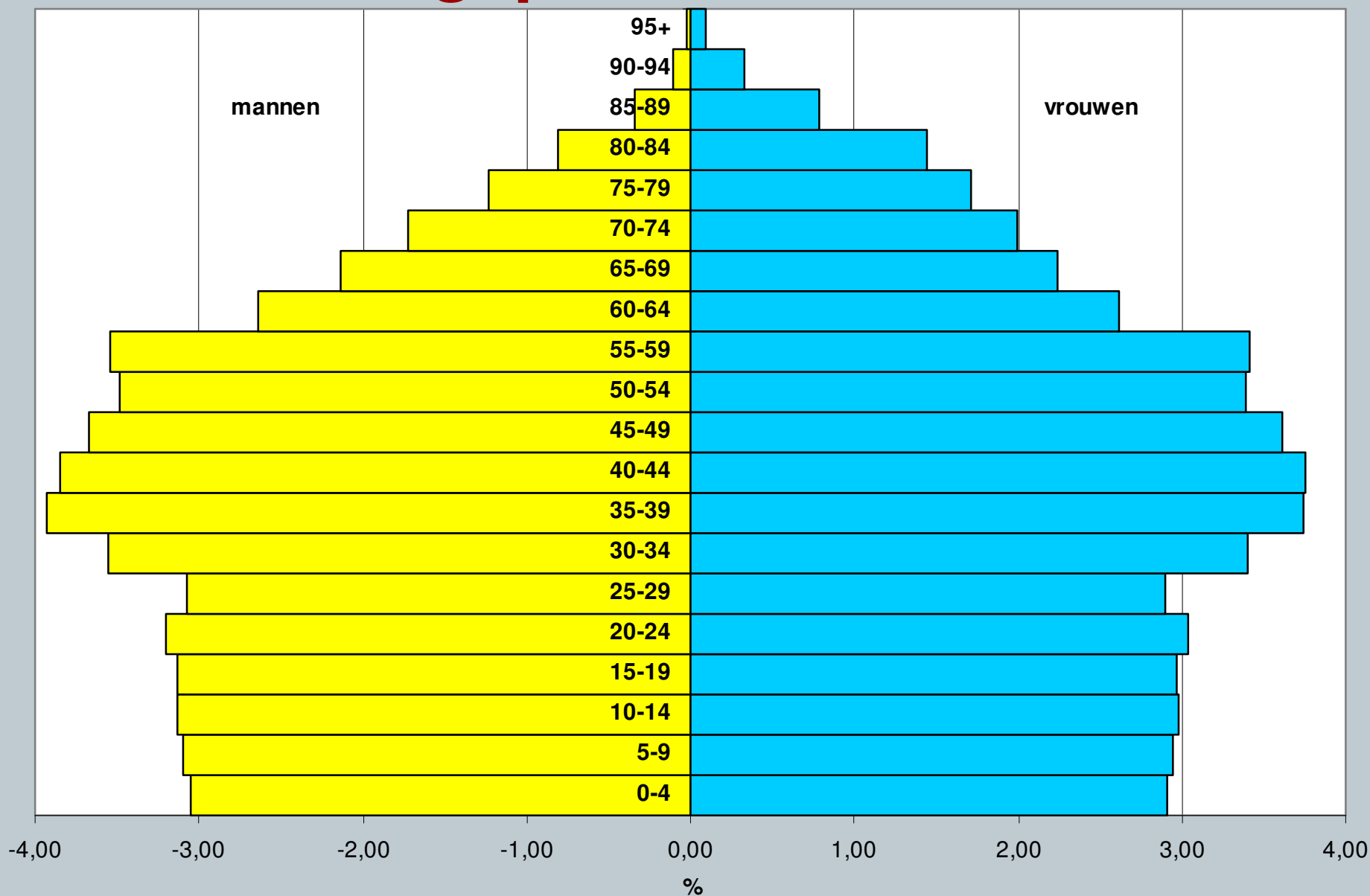
Geboorste-overschot per gemeente, 2004-2020

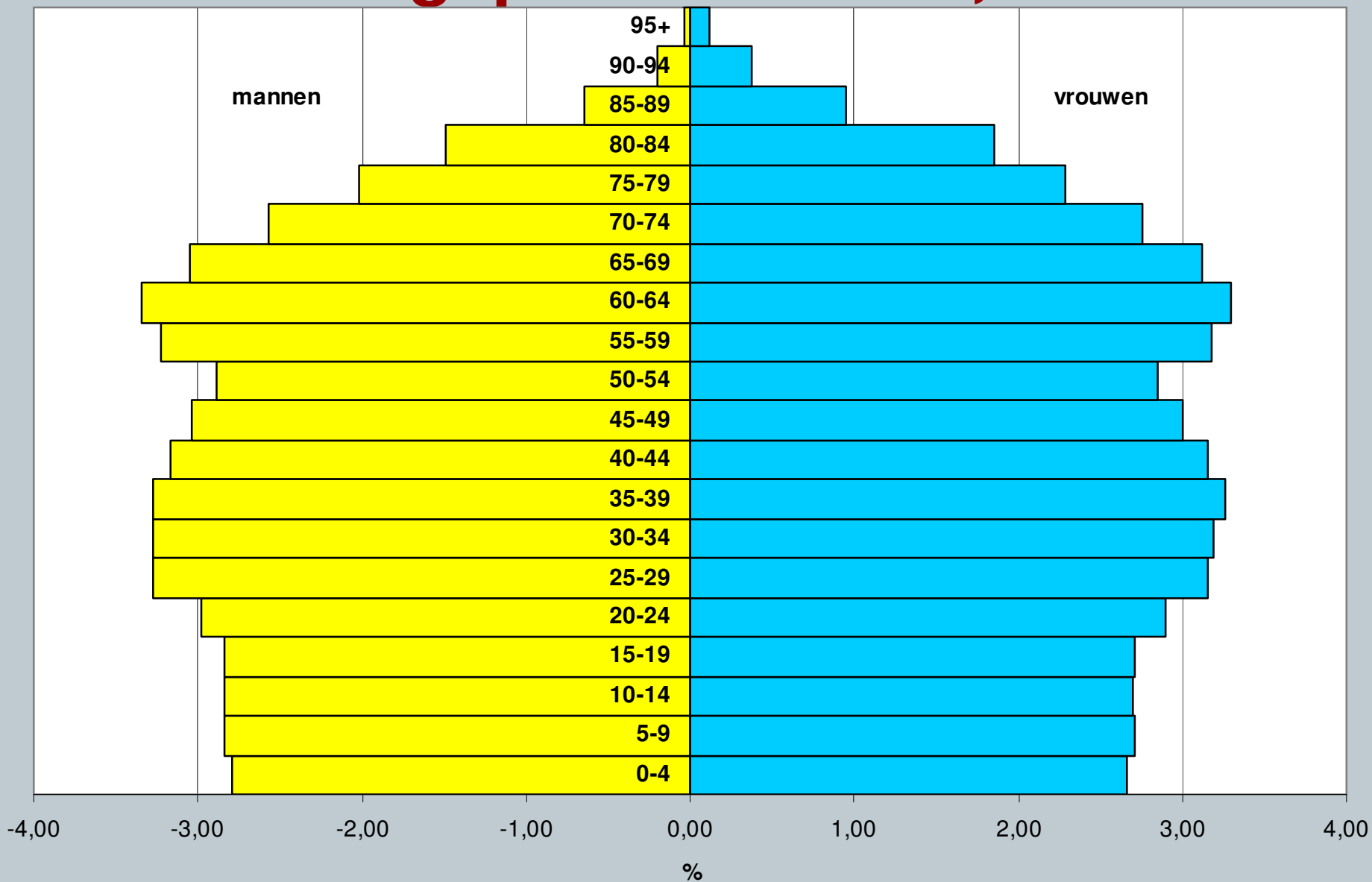
Saldo migratie per gemeente, 2004-2020

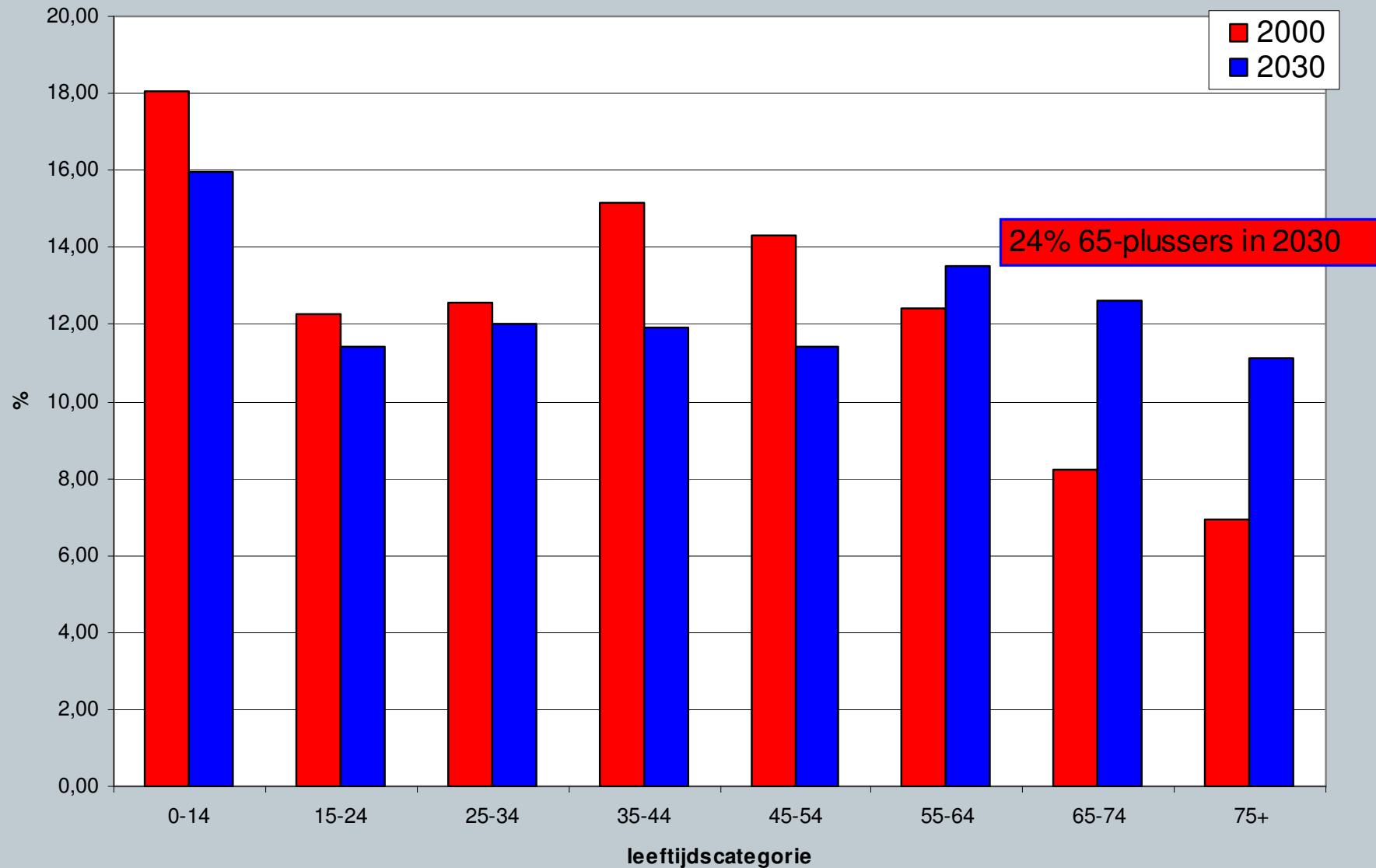
Bevolkingspiramide 2005, Noorden

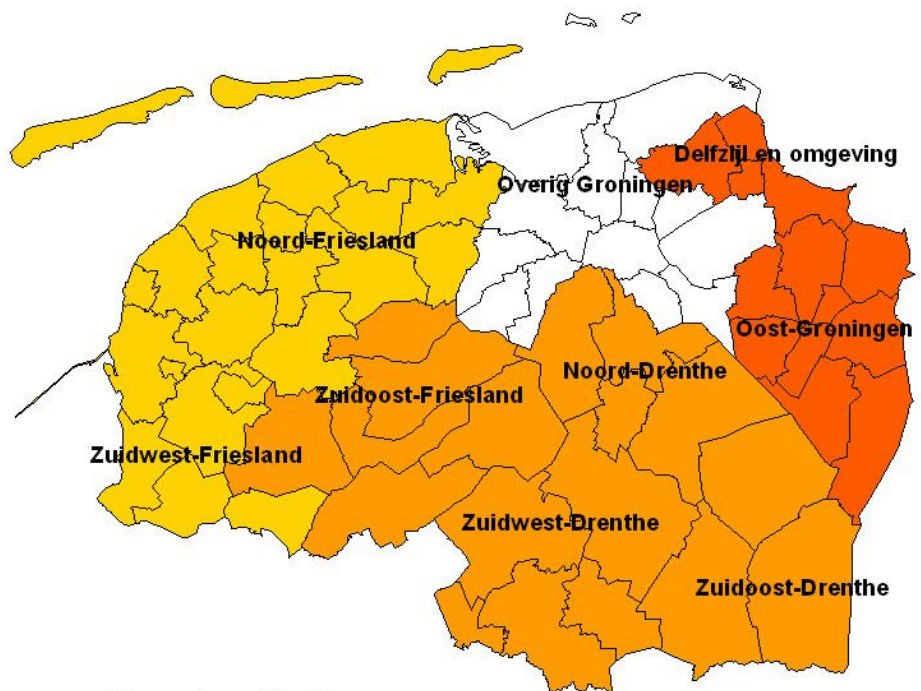
Bevolkingspiramide 2030, Noorden

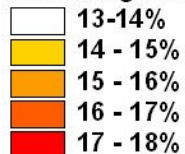
Leeftijdsstructuur Noorden, 2005 en 2030 (%)

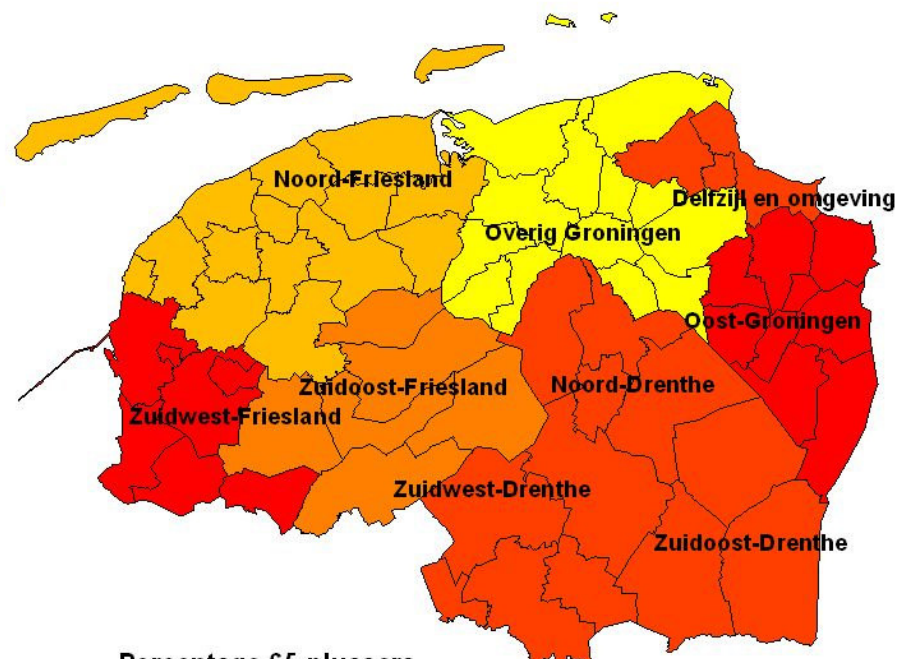
Percentage 65-plussers per COROP-gebied in 2005

Percentage 65-plussers

Percentage 65-plussers per COROP-gebied in 2030

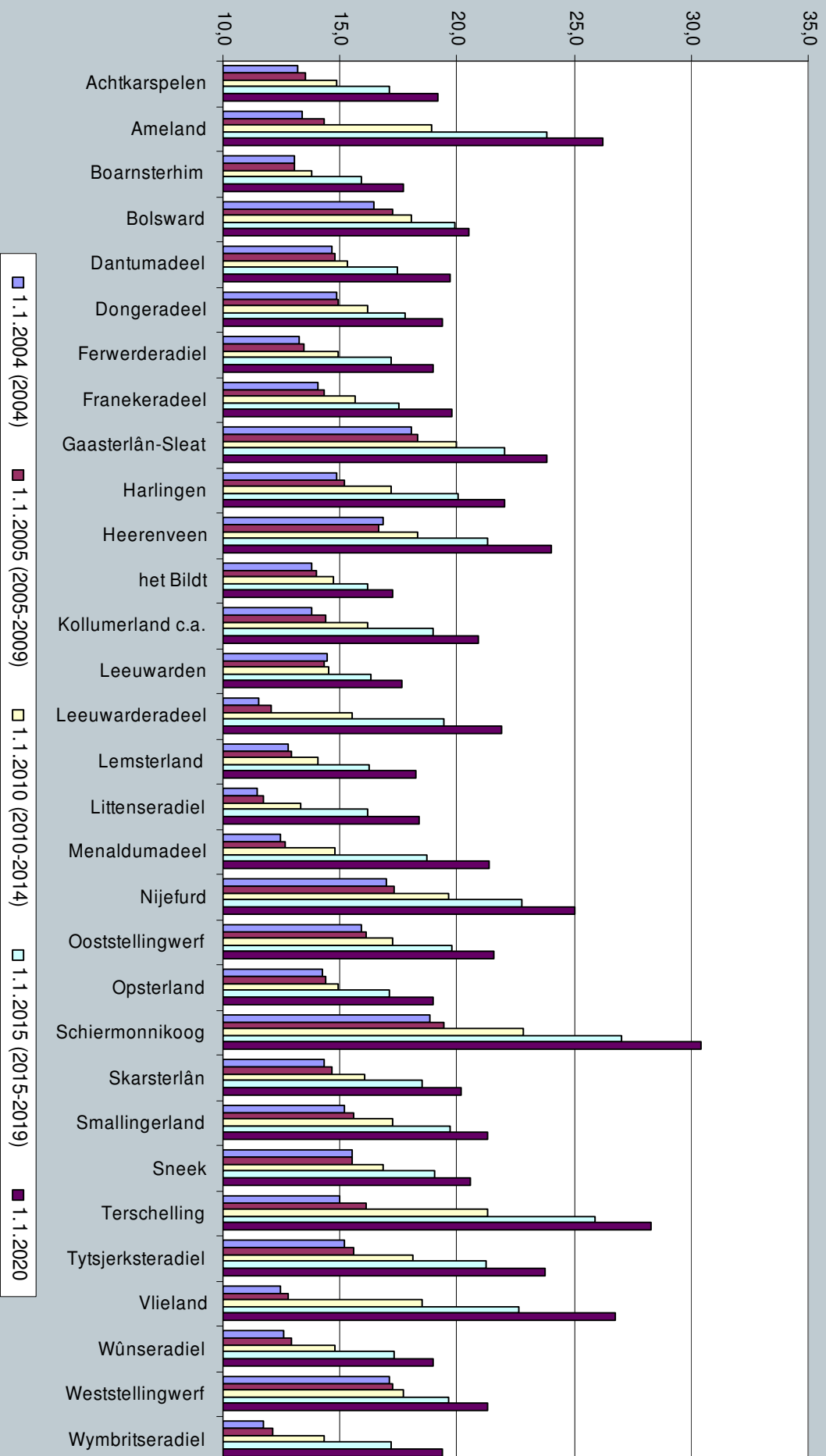
Percentage 65-plussers

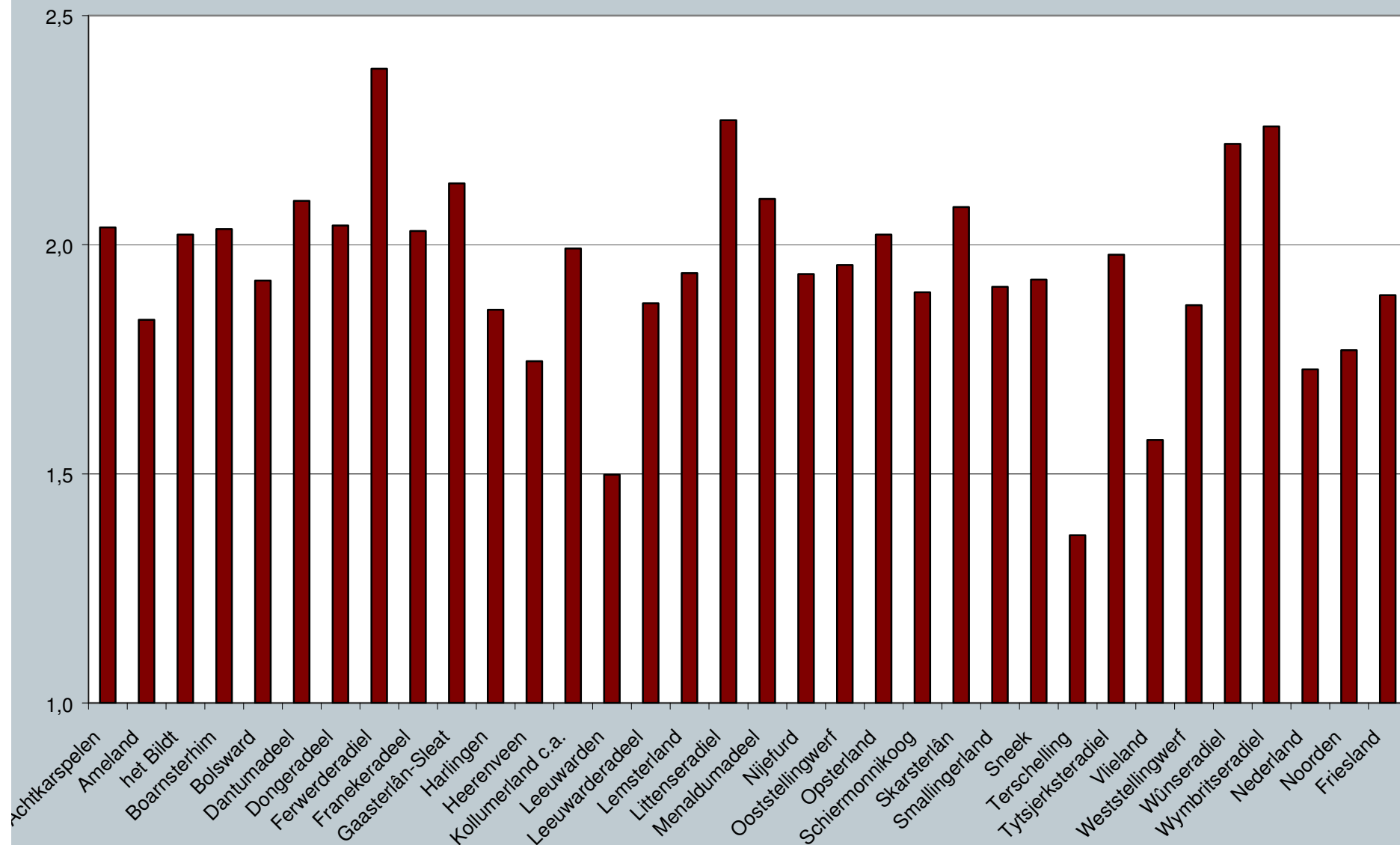
NL: 14%

NL: 22%

Percentage 65-plussers per gemeente, 2004-2020

Totaal vruchtbaarheidscijfer, 2000-2004

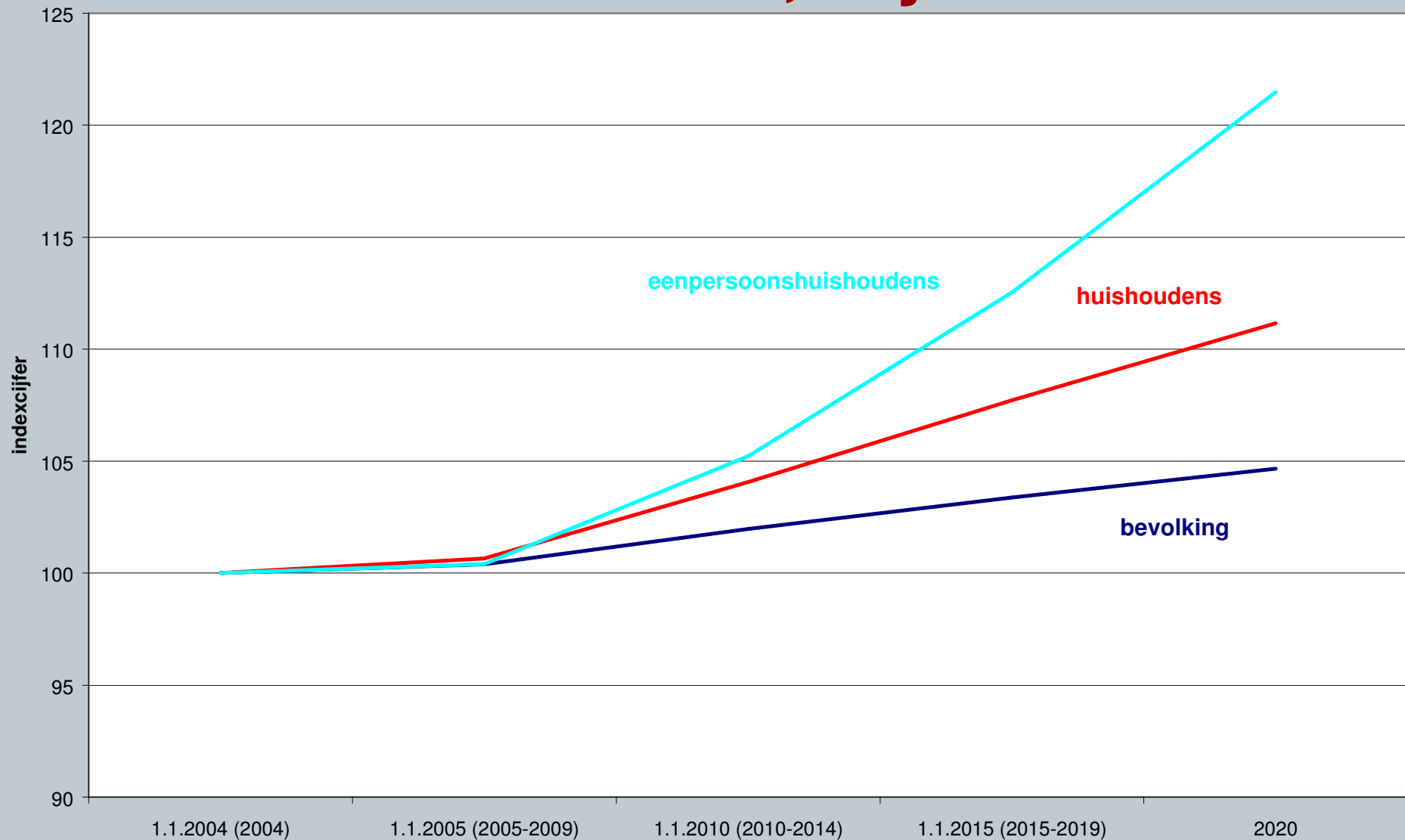

Bron data: CBS

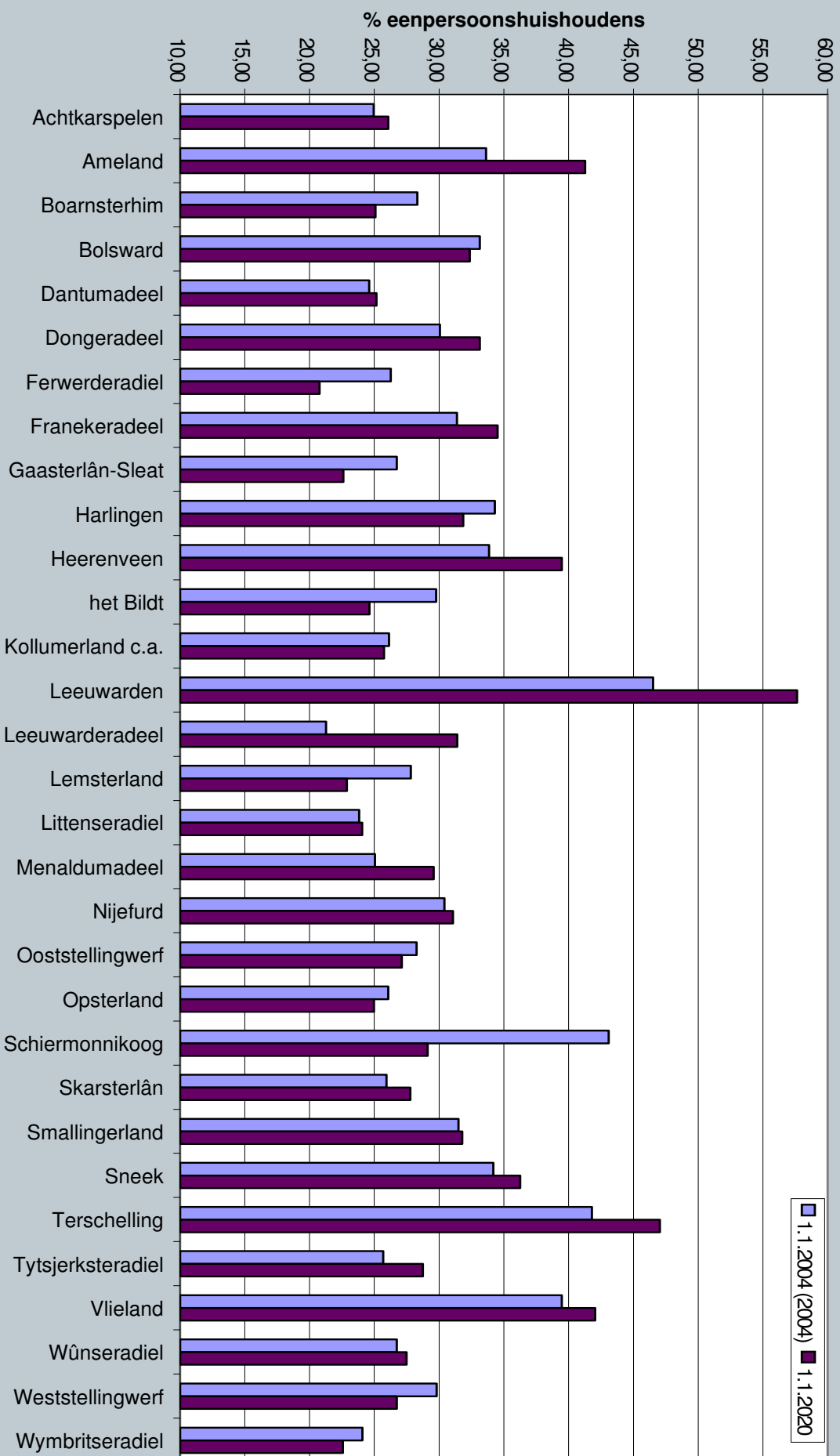
Huishoudens en woningbehoefte

- Demografische ontwikkelingen vormen achtergrond
- Gewenste woningvoorraad
- Woningbehoefte - Huishoudens

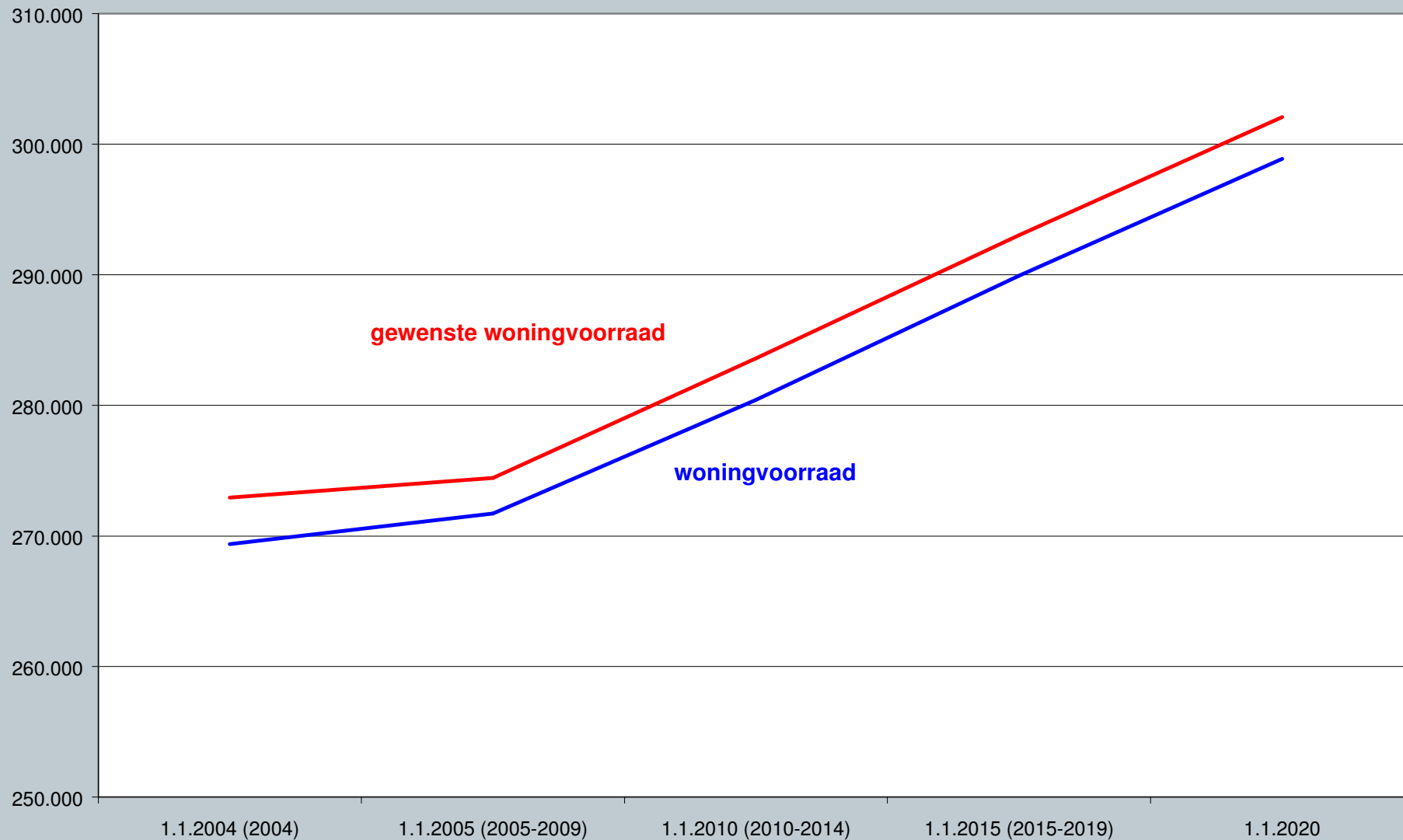
Ontwikkeling bevolking en huishoudens, Fryslân

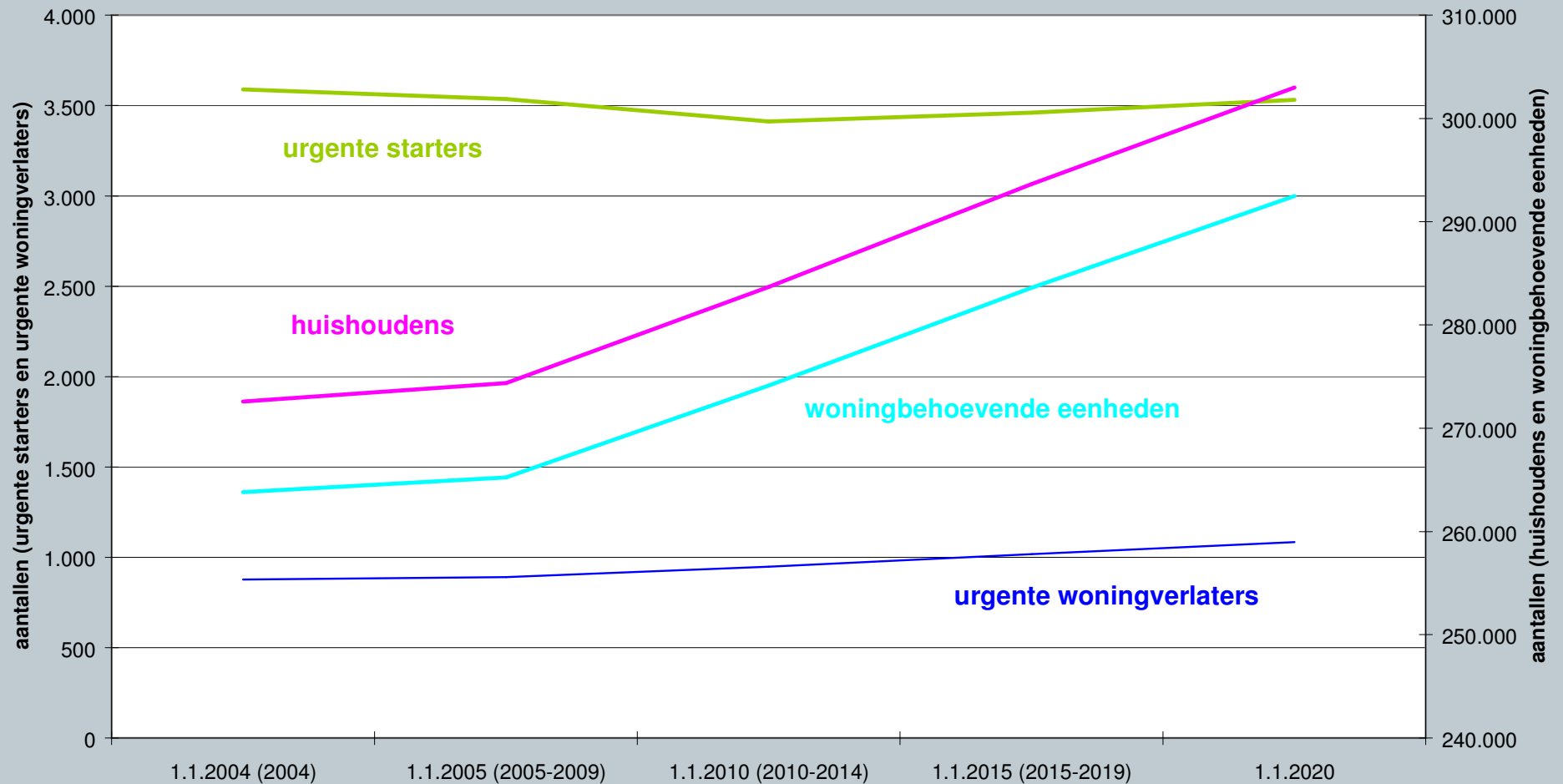
Aandeel eenpersoonshuishoudens in totaal aantal huishoudens in Fryslân, 2004 en 2020

Woningvoorraad en gewenste woningvoorraad, Fryslân

Prognose woningbehoefte Fryslân

Concluderend: demografische trends

Nederland

- Krimp niet eerder dan na 2030
- Meer ouderen (vergrijzing)
- Minder jongeren (ontgroening)
- Kleinere huishoudens (verdunning)
- Stijging eenpersoonshuishoudens

Noorden

- Rond 2025 geen natuurlijke groei meer
- Krimp verwacht na 2030
- Bevolkingsdaling in enkele regio's

Fryslân

- Bevolking zal naar verwachting de eerste 15 jaar blijven groeien
- Vrij hoge vruchtbaarheid
- Aandeel 65-plussers zal stijgen van 14% nu naar 20% in 2030
- Aantal eenpersoonshuishoudens stijgt met 21%
- Gewenste woningvoorraad blijft achter bij bestaande voorraad